

10.206

Ի Ա Ս Ե Լ ՈՐ Ա Կ Ա Ն Թ Ա Տ Ր Ո Ն

ՅԵՐՐՈՐԴ ՍՄԵՆԱ

ԴՐԱՄԱ ԶՈՐՍ ԴՈՐՆ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ — 1931

891.71

բ-81

21 JUL 2006

Բ-781

№ 2

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

25 NOV 2010

№ 2

ՅՈՒ. ԲԱԼՈՏՈՎ

ՅԵՐՐՈՐԴ ՍՄԵՆԱ

ԴՐԱՄԱ. ՉՈՐՍ ԳՈՐԾ.

Թարգմանություն ԱՐՇ. Տ. ՀՈՎՆԱՆՅԱՆԻ

ԳԵՏՀՐԱՏ

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

05.03.2013

10.206

Պետերբուրգի տպարան
Դրամ. № 6382 (բ.)
Հրատ. № 1614
Պատ. № 2189
Տիր. 4000

4614 - 84

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԵՐ

1. ՎԱՐՎԱՐԱ ԳՐԵՆԵՎԱ, «Կարմիր շող» մանագործարանի գլխավոր: Առաջ քաշված: Յերիտասարդ, յեռանդուն կին:
2. ՆԻԿՈԼԱՅ, նրա ամուսինը: Նույն գործարանի բանվոր: Կամազուրկ և թուլամորթ:
3. ԿԱՏՅԱ, նրանց աղջիկը, տասը տարեկան: Պիոներուհի:
4. ՖԵՈԴՈՐ ՍՏԵՊԱՆԻՉ ՎԼԱՍՅԵՎ, արտադրական հանձնաժողովի անդամ: Միջին տարիքի: Լրջմիտ. խիտ մորուքով:
5. ԼԻՋԱ, նրա քույրը: Ճղճղա՛ն, տարիքն առած աղջիկ: Ներկում է շրթունքները և շպարվում է:
6. ԱԼԵԳՍԵՅ ԿՐՅՈՒԿՈՎ, գործարկումի նախագահ:
7. ՅԵԳՈՐ ՍԵՐԳԵՅԵՎԻՉ ՄԻԼՆԻԿՈՎ, ավագ ճարտարապետ: Ծանրամարմին, քայքայված, ջրգողութուն հիվանդությամբ տառապող ծերունի:
8. ՎԱՍՅԱ, կոմյերիտական:
9. ՄԱՇԱ, կոմյերիտուհի:
10. ԱԿՈՒԼԻՆԱ, պառավ կին: Տեխնիկական ծառայող: Միբուռ է քրթնջալ և կշտամբել:

Գործողութունը կատարվում է մեր որերում, գավառական գործարաններից մեկում:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

Գործարանի դիրեկտոր Վարվարա Գրեքենվալդի սենյակը։
 Զայն լուսամուտ, վորից յերեվում ե գործարանի կորպուսները
 յեվ բակը։ Յերկու դուռ։ Մեկը մուտքի, իսկ մյուսը տանում ե
 դեպի կից սենյակը։ Պատի մոտ—յերկաթյա մահճակալ։ Անկյու-
 նում—աստիճանակ, վրան գրքեր, լրագրեր յեվ կավե վագա-
 Մուտքի դռան մոտ—փոքրիկ պահարան, ամանեղենով։ Տաքու-
 րետի վրա լրագրով ծածկված—պրիմուս յեվ թեյնոց։ Սենյակի
 մեջ տեղ սեղան—վրան թղթեր, գծագրեր յեվ պլաններ։ Բա-
 ժակներ լվանալու թաս—ծխախոտի թերուցքներով լիքը։ Ծխա-
 խոտի ծուխը լողում ե դեպի առաստաղ։ ՎԱՐՎԱՐԱՆ խոնարհ-
 վել ե սեղանին։ ԿՐՅՈՒԿՈՎԸ նստած ե տարուրետի վրա, մի
 վոտքը տակը ծալած։ ՎԼԱՍԵՎԸ նստած ե յետ ընկած աթոռի
 մեջքին ու ձեռքերը ծալած կրծքին։ ՄԻԼՆԻԿՈՎԸ կրել ե, իր ամ-
 բողջ ծանրությամբ հենվելով իր—փափուկ վերջավորությամբ
 ձեռնափայտին։ ՎԱՍՅԱՆ կանգնել ե, ձգված, գլուխը յետ գցած,
 ծոծրակով պատին հենված։ Մարդիկ հոգնած են անբուն գիշեր
 անցկացնելուց։ Նրանց դեմքերը կանաչ են ու լարված։ Միլնի-
 կովը շնչում ե ծանր, ձեռքը դնում ե կրծքին ու լսում ե իր սրը-
 տի զարկերը։ Լուսամուտից ներս ե սողում առավոտյան այգի
 հագիվ նկատելի մեզը։ Վեռական յեվ ծանր խորհրդակցության
 գիշեր։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Տեղից բարձրանալով) Նշանակում ե, կարող ենք։
 (Լուսքյուն)։

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Կա... կա... (Հագում ե, ձեռք կրծքին սեղմելով)։

ՎԱՍՅԱ.—Վճռված ե ե կարիք չկա քսան անգամ կրկնել։

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ամեն ինչ կարծես նախատեսած ե...

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—(Շունչ փռելով) Ֆոռ, այս հազը։ Մի որ կխեղդե...

Սիրտս ուղղակի կոկորդիս դեմ առավ... Կարող ենք, Վար-
 վարա Իվանովնա։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Կոյուկովին) Իսկ դու ի՞նչ կասես:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ձեռք կարող:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ահա, նորից: Ախր ինչո՞ւ:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ձեռք դիմանա: Ի՞նչպես կարող ենք յոթժամյա աշ-
 խատանքի անցնել, չեթե նախապատրաստություն չկա:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Կլինի:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ուժեքը թույլ են: Հոժմոյթի պակասություն կա:
 Սարքավորումն անպետք է: Նեղվածք է... Քիչ պատճառ-
 ներ կան:
 ՎԼԱՍՅԵՎ.—Հապա ինստրուկցիաները: Հապա տրեստի պահանջ-
 ները:
 ՎԱՍՅԱ.—Վո՛ւ թե պահանջները, գրողը տանի, այլ կարգադրու-
 թյունը, հրամանը: Հետադոտել, նյութեր հավաքել և մատ-
 նանշել շուտափույթ անցման անհրաժեշտ տվյալները:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Յե՛վ հետադոտել ենք, և՛ մատնանշել ենք, բայց գործ-
 նականում այդպես հեշտ չե:
 ՎԱՍՅԱ.—Մեղանից է կախված: Մեղ վստահել են: Չեմ հասկա-
 նում քեզ, Ալեքսեյ:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ինչ անենք: Չեմ կարող ինքս ինձ հակառակ գնալ:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Հուզված ֆալսով է) Ընկերներ, այդպես չի կարելի:
 Հարկավոր է վերջացնել և վո՛չ թե քաշքշել: ԲՆԻՆԻ ինձ վըս-
 տահել է նախապատրաստական աշխատանքներ տանել: Բը-
 ջիջը նշանակել է հանձնաժողով: Յեթե մենք համաձայնու-
 թյան չգանք, լես կհրավիրենք ԲՆԻՆԻ քարտուղարին, թող նա
 մեզ ղեկավարի:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Սպասիր: Քո կարծիքով ուրեմն առանց մտածելու
 տակ ու գլուխ արա,—և համեցեք: Իսկ քիչ դժվարություն-
 ներ կան: Դու լծիր այն ժամանակ, չերբ լուծը քաշող կա...
 Իսկ յեթե սանտկենք: Չե, սա զուր աղմուկ է: Անխելքու-
 թյուն:
 ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Թույլ տվեք, պատվերի մարդ, չե՞ վոր դուք համա-
 ձայնել եք... Դուք չերեք ամիս է մեզ հետ աշխատում եք
 գործարանը յոթ ժամի փոխադրելու կամպանիայում: Առաջ
 ի՞նչ ելեք մտածում: Լավ չե, պատվերի մարդ: Ահա:
 ՎԱՍՅԱ.—Հասկանալի չե,—լավ չե:
 ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Ինչպե՞ս հասկանալ դա, պատվերի մարդ:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այնպես, ինչպես ասված է:
 ՎԼԱՍՅԵՎ.—Իհարկե, կարող է այսպես ել լինել, այնպես ել լի-

նել: Դու ինչպես ել ուղղում ես, շուտ տուր, այնուամենայնիվ
 կին ես, Վարվարա, և քո մեջ կանացի շտապողականություն
 կա: Դրականություն չկա:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յես հենց նոր հալտարարեցի: Առաջարկում եմ հրա-
 վերել ԲՆԻՆԻ քարտուղարին:
 ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Սպասեցեք: Ի՞նչ կանացի շտապողականություն...
 Վարվարա Իվանովնան խելացի և լեռանդուն մարդ է: Յես նրա
 սխալները չեմ տեսնում, իսկ տեսնել քսան տարվա ընթաց-
 քում սովորել եմ: Ստանոկի մոտ Վարվարա Իվանովնան լավ
 համարում ունի, և վորպես առաջ քաշված դիրեկտոր, ապա-
 ցուցեց իր այսպես ասած, վարչական տաղանդը: Ահա:
 ՎԱՍՅԱ.—Բռնվո, Յեգոր Սերգեյիչ: Այ քեզ խելառ մարդ. Դուք
 ի՞նչ ե, առաջ քաշվածների դեմ եք: Անվստահությո՞ւն եք
 հայտնում: Յերևում է դուք ել մեղհանական նախապաշար-
 մունք ունիք, վոր կնոջ տեղը խոհանոցն է:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Չուր տեղը մի զրպարաիր: Քո գործը չե այդպիսի
 հարցերում խառնվել:
 ՎԱՍՅԱ.—Ահա թե ինչ... Այդ ինչո՞ւ: Հիմարություններ ես ա-
 սում: Յես հանձնաժողովի իրավագոր անդամ եմ: Յես կոմ-
 յերիտմիություն կողմից եմ:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Չեմ հասկանում: Վոչինչ չեմ հասկանում: Ինչպե՞ս է
 հապա ուրիշ տեղերում: Մեծ թվով գործարաններ անցել են
 յոթ ժամի: Այժմ մեր հերթն է... Յե՛վ անա աշխատել ենք:
 Յերեք ամիս մեր հանձնաժողովը նիստեր է գումարում:
 Ընդհանուր ժողովներում մեր վորոշումները հաստատել ենք:
 Ամբողջ գործարանին մեր յուրաքանչյուր քայլի հետ ծանո-
 թացրել ենք: Կշռել ենք, չափել, գործի յենք անցել... Սկը-
 սում ենք նոր ձևով առաջ մղել կյանքը, հնգամյակ ենք անց-
 կացնում,—և ահա քեզ: (Մոտենում է սեղանին, յիվ ակրնդեթ
 դառնում Կոյուկովին) Ի՞նչը չես հասկանում, ի՞նչը: Ի՞նչ ան-
 հասկանալի բան կա քեզ համար:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Հենց դա:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Տարածելով ձեռներ) Ընկերներ, ի՞նչ անել: Սպա-
 սել չերբ կենտրոնից տրեստի սպեցները բարեհաճեն գալ և
 սկսեն խփել ու բոլորիս դե՛րս շարտեն:
 ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Ամոթ է դա և անվայել:
 ՎԱՍՅԱ.—Ճիշտ է, ամոթ է: Մենք մեր գործարանն ավելի լավ
 գիտենք: Յուրաքանչյուր ստանոկ, յուրաքանչյուր պտուտակ:

Յեզուր Սերգեյիչը քսան տարի այս գործարանումն է։ Դու, Ալեքսեյ, գործարկումի նախագահ ես. քեզ հարգում են, քեզ վստահում են... Բայց այսպիսի տարածաշրջանում ես մշտ-
ցնում։ Քեզ կհետևեն անգիտակիցները, ծուլերը... Հարե-
ցողի, պրոգնոզիկի համար միշտ տոն է։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Քչեց... Մի սովորեցրու... Գիտեմ, լսել եմ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Կեկիմ Կոլոկովին) Նշանակում է ընկեր Կրյուկով,
զուր ենք կոկորդ պատուել, զուր ենք գիշերներ լուսացրել։
Նշանակում է բալորը իզուր ե... Դատարկ տեղը։

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Հիմարություն է և փոքրագություն։ Ահա։

ՎԱՍՍՅԱ.—Իսկապես ստացվում է քաղաքը և հիմարություն։
Սաղ չի գալիս մեզ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Սպասիր, Յեզուր Ստեպանիչ... (Ձայնով իրեն, առ-
խառնով իրեն մեղմ յեվ համոզիչ) Յես ուզում եմ, վոր դու,
ընկեր Կրյուկով, հասկանաս... Հարցրու, բոլոր հարցերիդ
կպատասխանեմ։ Վերտեղ, ինչպես է խոչընդոտը։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Յես արդեն ստացի։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լավ։ Ինձ լսիր... Ահա կանցնենք յոթ ժամի, աշխա-
տավարձը պակասում է։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Վոչ։

ՎԱՍՅԱ.—Դե ի հարկե վոչ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յոթ ժամում ավելի քիչ ենք արտադրելու։ Պետք է
վոր քիչ լինի... բայց վոչ։ Դա ապացուցել են մյուս գործա-
րանները։ Ռացիոնալացումը և նոր սարքավորումը կբար-
ձրացնեն արտադրողականությունը։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այստեղ է հենց անորոշությունը։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Հիմա յեվ անորոշություն։ Հասկացիր վերջապես։
Մեքենաները ստուգված են ժամացույցի նման, բոլոր մա-
սերը սարքին են, հիվանդ մեքենաներ չկան... Աշխատանքը
վորոշակի յե, առանց պրոգնոզների, առանց դադարների։
Խիստ, միանման և արագ աշխատանք։

ՎԱՍՅԱ.—Այո, առանց դադարի, առանց ծխելու, առանց ու-
բորնիայում լեզվին տալու։ Ծուլերի վզակոթին տալ։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ծուլերի։ Ահա։ Այստեղից ել հենց կսկսվի... Այս-
տեղ ել հենց քեզ կշարունակեմ։ Իսկ յեթե նա ծուլ չէ, այլ առ-
գիտակից է։ Ձե, դու լավ հասկացիր, դա նուրբ խնդիր է։

ՎԱՍՅԱ.—Իսկ ի՞նչ ասեց քեզ, վոր առանց պաշարի, առանց սխալ-
ների կլինի։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Սպասիր, վասյա։ Դրա համար ել հենց դու, ընկեր
Կրյուկով, գործարկումի նախագահ ես, վորպեսզի մեզանից
ամեն մեկին ուսումնասիրես։ Բջիջ գնա, վորպեսզի չսխալ-
վես, վորպեսզի ճիշտ ղեկավարություն ստանաս։ Կուսակ-
ցական գիծը քեզ համար պարզ է,—ել ինչպես է բանը։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Գործնականում այդ այդպես չէ... Խոսքով ամեն
բան կարգին է, իսկ գործնականում...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վաղն Լյեթ բջիջում կասեմ, վորպեսզի քեզ խելքի
բերեն։ Ձի կարելի այդպես, ընկեր։ Համառ ես դու—հա
ինչ եմ տեսնում չես։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Յոթ չափիր—մեկ կտրիր։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վոչ, թանգագին ընկեր, այդպիսով մենք պետական
պլան կատարել չենք կարող։ Մեզ գերեկտիվներ է տված,
ժամկետ է սահմանված և կարիք չկա զուր տեղը ջուր ծե-
ծել։ Լսիր հետո... ժամերի կրճատումով, այդ պայմաններում,
արտադրանքը չի իջնի, այլ կբարձրանա։ Իսկ վերջին հաշ-
վով—առավել համեմատություններ կստացվի ավելցուկ։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ձի ստուգված։ Վոչ վոր չի հաշվել դա։

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Սպացուցված է, պատվելի մարդ։ Ութ ժամի վոր
անցանք... արտադրությունը բարձրացավ։ Հիշեցիք։ Ձանա-
սիրությունն ավելի յե, հոգնածությունը—քիչ։ Դուք, պատ-
վելի մարդ, ինձ, հին գելիս լսեցիք։ Միթե մենք միանգա-
մից ենք ուզում։ Միթե մենք արջուն ենք ծծելու։ Այժմ մեզ
համար լուրջ մոմենտ է. ամբողջ արտադրության և տնտե-
սության վերակառուցումը...

ՎԱՍՅԱ.—(Ծիծաղում է) Դե ի հարկե, ի հարկե։ Յես ել նույնն
ելի ուզում ասել։

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Միանգամից չի յեվ կարելի։ Հրեն մենք չերեք ամիս
և պլաններ ու նախահաշիվներ ենք մշակում, բայց դեռ ինչ-
քան անցման մոմենտներ կան... ճշմարիտ է, վորտեղ հնա-
բավոր է, շուտ կարվի, իսկ վորտեղ վոչ... դե ինքներդ հաս-
կանում եք։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ամեն բան չենք հասկանում, ընկեր ինժեներ։

ՎԱՍՅԱ.—Դուրս ես դու, Ալեքսեյ։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Դե, դու լավ կանես սուս անես։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վասյա, մի խանգարիր։

ՎԱՍՅԱ.—(Բորբոխով) Ձեմ կարող համբերել, չերեք նա դիտմամբ
չի հասկանում...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Թող, Վասյա, վոչ վոք դիտմամբ արդելք չի հանդիսանում:

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Ո՛ր-ո՛ր-ո՛ր... Իմ սիրտը կպատուվի, ընկերներ, հընդ-կակա՞ն աքաղաղներ... (Հագում է):

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Փայնքոտ:

ՎԱՍՅԱ.—(Վագում է սենյակում) Վարվարա Իվանովնա, չեմ կարող համբերել... Իմ ձեռքը ինքն իրեն բարձրանում է դեպի նրա դուռնը...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դե բավական ե... Դրողը ձեզ տանի, վճիռեղ եք գտնվում: Շուկայում: Դժբաղդ աղմկաբարներ:

ՎԱՍՅԱ.—Ցեա աղմկաբար չեմ... աղմկաբարը նա չե.

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վերջապես լուրջ չես, թե վոչ: Ընկերներ, սա մեր վերջին նիստն է... Սա նիստ է միթե, ընկերներ:

ՎԱՍՅԱ.—Վերջացնել հետաձգել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Կարելի չկա հետաձգելու: Նախապատրաստական աշխատանքը, Ալեքսեյ, վերաբերելու չե ամեն ինչի: Կգա յեր-րորդ սենյան, նոր մարդիկ: Հարկավոր են նոր բնակարաններ, ճաշարաններ, կոոպերատիվ, մսուր... Դպրոց ե հարկա-վոր... Հիվանդանոց: Բանվորների ընտրություն ենք անե-լու, վորակավորելու չենք, ով անհամապատասխան է—դուրս: Պուլ է, պրոդուկտի է, խուլիգան է—կորչի: Շատ մարդ հարկավոր կլինի: Գործադրությունը կվերացնենք:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այդ ձևով չես վերացնի:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Կվերացնենք. հազար մարդ է հարկավոր: Ստանդ-ները գիշեր ցերեկ կբանեցնենք:

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Արտադրություն ավելանալով կիջնի գները: Ցեմ չթի ու այլ բաների պատճառով գյուղացու հետ միմիանց չենք հայհոյի... Շուտով մենք բոլոր ֆաբրիկաներն ու գործարան-ները յոթ ժամի կփոխադրենք... Ահա: Հնգամյակը լուրջ բան է: Ճշգրիտ պլան, պետական:

ՎԱՍՅԱ.—Հապա կուլտուրական ֆրոնտը: Հապա հարվածային բրիգադները: Արշավի դուրս կգանք, թող արտադրական հանձնաժողովը ծավալի աշխատանքը, հատուկ ուշադրու-թյուն դարձնի բանվորների առաջարկներին, վորպեսզի բո-լորին ներգրավի, վորպեսզի տղաները չքնեն:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Խիստ հուզված. նրա խոսքերը հասցանում են յեմ հա-մոգի) Ճշմարիտ է, Վասյա: Մեր գործն է դա, ընկերներ... Հարազատ, իսկական... Ցեմ մենք պետք է լրիվ արդյունքի:

հասնենք: (Կոյուկովին, սիրալիր) Թող, Ալեքսեյ: Ստորագրել ենք—վերջացավ: Թղթերը կուղարկենք կենտրոն, մեկ-յերկու որ կհանգստանանք ու գործի կանցնենք... Դե սա ի՞նչ բան է իսկապես:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—(Նույն զայով) Ցեա, վորպես գործարկումի նախագահ, տեսնում եմ, վոր գործը չի գնա: Հարկավոր է յուրաքան-չյուրին հարյուր տոկոսով նախապատրաստել: Իսկ ներկա դրույթամբ շատերը կառարկեն:

ՄԻՆԻԿՈՎ.—(Լաբելով ուժադրությունը) Շատերը:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Դե, ի հարկե... Վորին հույս կտրվի. վորը փողոց կնետվի. և ահա, նշանակում է, կսկսվեն խոսակցություններ ու նման բաներ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Բարբոսովելով) Ստում ես: Ժշտ չե: Ովքեր են դրանք, վոր դեմ են: Ո՛ւր են նրանք: Ցույց տուր: Ի՞նչդ ես հեա-րել:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Դու մի բղավիր: Ցեա քո յերեխան չեմ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ական առաջ փայտ ես գցում... Այդպիսի բան չկա: Չեմ հավատում:

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Որ-ո՛ր-ո՛ր... Կրկին սկսվում է... Չեմ կարող չես հուզվել: Իբրավունք չունեմ չես հուզվելու... Ահա: Իմ սիրտը հիվանդ է, չես վաղուց պիտի քնած լինեյի...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այ, հրեն Ֆեոդորն ել է կասկածում:

ՎԱՍՅԱ.—Ցեա: Դե, դու արդեն... Ո՛վ ասաց քեզ:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ինձ ելիր ասում.—հարկավոր է մտածել, ձգձգել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Խճճվել ենք: Ցերեկում է, լուսադեմի մոտ ուղեղներս զազարել է աշխատելուց, ընկերներ: Սկսում ենք միմիանց վրա գցել... Ցեա ասում եմ—կհասնենք: Ցեա ասում եմ—դա մեր պարտքն է: Ցեմ—վերջացավ: Ժամանակ է վերջակետ գնելու. Բվեարկենք:

ՎԱՍՅԱ.—Բվեարկենք:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ցեգոր Սերգեյիչ. դրեք հարցը վորոշակի:

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Հըմ... ո՛ր-ո՛ր... Ահա: Յոթամյա բանվորական որ-վա անցնելու թեորեաիկ նախապատրաստությունը համա-րել վերջացած... Որ-ո՛ր-ո՛ր... Համարել. վոր մեր «կարմիր շող» գործարանը կարող է սկսել անցնել աշխատանքի նոր, կրճատված որվա...

ՎԱՍՅԱ.—Ստորագրում եմ... Վարվարա Իվանովնա, վճիռեղ ստո-րագրել: Կոմյերիտմիությունից, Վասիլ Ռումյանցեվ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Շատ լավ: Հիմի լես:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—(Գրում է) Յեզոր Միլնիկով, ավագ ճարտարագետ.
 ստորագրեցի... ռխ-ռխ... շուտով կպայթեմ լես:
 ՎԱՍՅԱ.—(Կրկնովի) Ստորագրիր, Ալեքսեյ:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ինքը ստորագրիր:
 ՎԱՍՅԱ.—Ինչ կա վոր, կստորագրեմ: Արտագրական հանձնա-
 ժողովի անդամ Ֆեոդոր Վլասև:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Հատուկ կարծիքի:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ե՛խ դու—հատուկ: Վատ է, լեղբայր, լերբ հատուկ է:
 ՎԱՍՅԱ.—Ձի կարող լինել հատուկ կարծիք: Ստորագրութունը
 մենակ մեր կողմից չէ: Յեզոր Սերգեյիչը ստորագրեց ամբողջ
 տեխնիկական մասի կողմից: Բոլորս աշխատել ենք, բոլորս
 շահագրգռված ենք: Դու գրիր այո, թե վոչ: Այդպես ավելի
 վորոշ կլինի:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Վոչ... Առայժմ վոչ:
 ՎԱՍՅԱ.—Ե՛հ, գրողի ծոցը: Մեծամասնությամբ ընդունված է:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Յես քո դեմ բ՛լիջ կգնամ: Կուլտուրայի մասին ես
 բարբառում, բայց ինքդ ամենամեծ հայհոյողն ես:
 ՎԱՍՅԱ.—Լավ: Միասին գնանք: Կխոսենք:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Աղմուկի դուռ բացեցիր: Հիմի տնքոցն աշխարհ կը-
 վերցնի: Կսկսվի գտնում:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յեթե վոմանց անգամ դա են—հանցանք չէ: Սակայն
 քանի հոգի կուշտ կլինի:
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Բայց և այնպես վերջում պիտի ասեմ, վոր դու,
 Վարվարա, դիրեկտոր դառնալուց հետո սկսել ես ուրիշ լե-
 գու բանեցնել: Տես, կփռչմանես:
 ՎԱՍՅԱ.—Յես թեև չեմ խառնվում, բայց թերևս... նա թերևս
 իրավացի չեմասամք: Դիրեկտորական տեղը պետք է բարձր
 պահել:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ինչ է դա: Ինչե՛ր եք ասում: Յես չեմ ինձ նշանա-
 կել... Ինչո՞ւն է իմ հանցանքը:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—(Կամենալով վեր կենալ) Դե, բավական է կովեք:
 Ռխ-ռխ... փակում ենք ժողովը... ահա... և տուն...
 ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Մնաք բարի: (Ընդուն հեռանում է):
 ՎԱՍՅԱ.—Տեսա՞ք: Վճիռն է:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Շուտ վերավորվող ե... ռխ-ռխ... Վոչինչ, կսառչի...
 Բնավորութունն է այդպես... վոչինչ, պատահում է... Ահա...

չես ել գնացի... (Կրկին ուզում է վեր կենալ) Ռխ-ռխ-ռխ...
 չեմ կարողանում:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վտաքերդ թմբել են:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Ուռչում են անիծյալները... սրտից է...
 ՎԱՍՅԱ.—Այո, դու նստեցինք: Արդեն...
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Առավոտ է:
 ՎԱՍՅԱ.—Նախահաշիվները և պլանները լավ պահիր: Յտեսու-
 թյուն, ընկերներ:
 ՎԱՍՅԱ.—(Փնտրում է գլխարկը) Ո՛ւր է իմ գլուխը:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Գլխարկդ կորցրել ես: Ահա թեյնոցի վրա:
 ՎԱՍՅԱ.—Թ՛ու, սատանա, ուր է թուել: Նայում եմ ու չեմ տես-
 նում: Այս գիշեր, Յեզոր Սերգեյիչ, նույնիսկ իմ բոլոր հյու-
 թերը քամվեցին:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Թույլություն ես հայցում:
 ՎԱՍՅԱ.—Վոչ թե թողութուն, Վարվարա Իվանովնա, այլ ուտել:
 Հենց վոր ժողով է լինում, հասկանում եք, գայլի ախորժակ
 եմ ունենում:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Յերիտասարդներ, քուռակներ, վազան ձիեր:
 ՎԱՍՅԱ.—Ո՛վ, մե՛ք:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Այո, վոչ մենք: Մենք հրաժարեցրած ենք, անպետ-
 քություն. իսկ ձեզ համար ընդարձակ ճանապարհ է բացվում:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Փնտրելով պահարանում, մի կտոր հաց է տալիս Վաս-
 յային) Հյուրասիրվիր:
 ՎԱՍՅԱ.—(Հացը կոխելով բերանը) Այ, շնորհակալ եմ:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Դե, ժամանակ է, (Ծանր բարձրացնում է սեղից) Պարզ
 առավոտ ե... ռխ-ռխ... Ձեր ձեռքը, Վարվարա Իվանովնա:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ինչ կարիք կա հրաժեշտ տալու, շուտով տեսնվելու
 ենք:
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—(Պահելով նրա ձեռքը) Մի վհատե՛ք... Համարձակու-
 թյունը, ասում են, քաղաքներ է գրավում: Պատանի, ու-
 ղեկներ ինձ մինչև իմ բնակարանի դուռը... իմ վտաքերը...
 ռխ-ռխ-ռխ...
 ՎԱՍՅԱ.—Գնանք
 ՄԻՆԻԿՈՎ.—Յե՛վ այդպես, — դեպի նոր ճանապարհ:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Այո, չեմ վորպեսզի շպալները փթած չլինեն, այ
 նույնպես նոր ու ամուր: Շպալներն են ամբողջ ճանապարհը
 պահողը:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Լավ ե ասված: (Բարձրացնում է մասք յեվ հանդիսավորապես արտասանում) Նոր շապուհներ... Շատ լավ ե:

ՎԱՍՅԱ.—Լավ ե, ինչ ասել կուզի:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Սքանչելի ժամանակ ե: Յես այդ բանը հիմի ձեռքերում կարդացի, ընկեր դիրեկտոր:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ե, իմ աչքերն քնկոտ են ու կարմրած:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Նշանավոր ժամանակ ե: Դուք, Վարվարա Իվանովնա, ունիք ենտուզիազմ, ինչպիսի ստեղծագործական ուրախություն ե դա, զգում եմ, մասսայից ե դալիս, ձուլված ե բոլորի հետ: Յես, ծերուկս, չտեսած բաներ եմ տեսնում... Ձե, մենք դեռ կապալքարենք, յես դեռ չեմ պայթի: Դե, առաջնորդիր, ինձ, պատանի (Յերգում ե) «Մենք յերիտասարդ գվարդիա յենք»...

ՎԱՍՅԱ.—(Թեկնցունկ արած նրան, խնամով առաջնորդում ե): Այստեղ ահա շեմքն ե...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Նրա յեսելից) Յեզոր Սերգեյիչ, լավ կլինի այսոր տասնմեկերորդ ստանդը ստուգեք: Հենքը կտրում ե:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Լսում եմ... ռի, ռի... (Շարունակում ե յերգել)... «Բանվորների ե գյուղացիների»... (Գնում են):

Վարվարան միայնակ ե: Մի բանի վարկյան կանգնած նայում ե լուսամուտից դուրս: Իսկ լուսամուտում ավելի ու ավելի բացվում ե առավոտը:

Ներս ե գալիս Ակուլինան:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վերջացրի՞ք, ինչ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ա... Այդ դու յես, Ակուլինա:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վերջացրի՞ք հարցնում եմ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վերջացրինք:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վաղուց հարկավոր եր... Վորտեղ ե տեսնված մինչև առավոտ նստել: (Մոտենում ե յեվ շուրջը նայելով, զգուշորեն շեցում) Մի հավատա դու նրան... Լսիր, մի հավատա...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ո՛ր:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Նրան:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ախր ո՛ւմ: Ինժեների՞ն:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ձե... մարդուդ, ահա թե ում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ելի՞ հիմարություններ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Դու խոսքս լսիր... զրուստ եմ ասում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ձեմ սիրում բամբասանք:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վերավորական խոսքեր ես ասում, Վարյա: Ձգու-

շացնել եմ ուզում քեզ, ոգնել... Լավ չի. ամոթ ե, ուրիշները չարախոսում եմ, անունդ ցեխի մեջ տրորում...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դա ամենեին քո գործը չի:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Յես կույր չեմ, խուլ չեմ... քուես չի տանում...

դուք այստեղ կոկորդ եք պատում, իսկ իմ քունը չի տանում: Յես լսում եմ... Պահպանում եմ... Ամբողջ գիշեր եմ լրբի հետ եր... Մենակ ես գիշեր չի...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յես խնդրում եմ քեզ... Չհամարձակվես այդ մասին հայտնել:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Եխ, դու, հավատացող...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վերջ տուր:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Շեցում ե ռապ, վախենալով, վոր իրեն կարգելեն, բույլ չեն տա վերջացնի) Քաշ ե դալիս... վոնց ե քաշ դալիս... նրան ել իրենց ճանկն են գցել... խմացնում են... Ամեն որ քեֆ—ուրախություն են տեսնում, այնպես, վոր մուխը յերկինք ե բռնում... Դու չես տեսնում, իսկ յես գիտեմ... Փյոդոր Վլասյովի քույրը—Լիզան: Յեվ ինչպե՞ս Սանփանիչը չի ամաչում, թույլ ե տալիս, վոր իր քույրը ամուսնացած մարդու հետ ընկնի...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ձեմ ուզում այդ մասին իմանալ, Ակուլինա, ամոթ ե, ծեր կին ես:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Պայտառակություն ե ախր: Մարդիկ ծիծաղում են: Մարդիկ աչքերը չորս արած հետևում են... Թե ես ինչեք են կատարվում գիրեկտորի ընտանիքում: Բա հատյուշան, կարծում ես չի՞ տեսնում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ձեմ հավատում: Դե բավական ե... Ձանձրալի յե:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ձգուշացիր... Լսիր, քու տեղը պատասխանատու տեղ ե, լուրջ տեղ ե... Լսիր Վարյա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Հեռացիր... Հիմա դործարան պիտի դնամ: Ուժ չունեմ: Ուզում եմ մի բոպե հանգստանամ... Իսկ դու... (Բաց ե անում լուսամուտը, լիարժեք շեցում ե): Լավ ե:

Լուսամուտից լսվում ե տղամարդու ծիծաղ յեվ կանացի քմծիծաղ: Վարվարան ակամայից յետ ե քաշվում լուսամուտից: Անողնական նայում ե Ակուլինային:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Շուկով) Նրանք են...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Կրկնում ե)—Նրանք են:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Նրանք են:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ուրեմն...

ՄԿՈՒԼԻՆԱ.—Ձուտ ճշմարտություն, Վարվարա, չես քեզ սուտ չեի ասի:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Սա ի՞նչ բան է:

ՄԿՈՒԼԻՆԱ.—Լրբություն եմ անում, ոձի ճուտերը: Անամոթներ:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Սուս... Իսկույն հեռացիր... Թող ինձ: (Ծանր բնկնում է լուսամուտի մոտ արտոնք)

ՄԿՈՒԼԻՆԱ.—Հիմա համոզվեցի՞ր: Ավելի վաժառ է խավարի մեջ (խարխալել... Գնամ: Գնում է վոսֆեր ֆոֆելով յեղ ֆրսմնջելով) Ու, չար դեմքեր:

ՆԻԿՈԼԱՅԻ ԶԱՅՆԸ.—(Ծորուն) Լիզա, Լիզավետա, Լիզավետա:

ԼԻԶԱՅԻ ԶԱՅՆԸ.—Ուխ, ինչպե՞ս ես համբուրում ես յոյս: Վարվարան բարձրանում է, սեղմվում պառնիս: Առավոտն ավելի յե պարզվում: Դուռը թափով բացվում է: Ներս է գալիս Նիկոլայը: Վարվարան ցնցվում է: Նրանք նայում են միմյանց:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Պառկայից հետո) Ձեռքներ (Վարվարան լուռ է: Նիկոլայը դեն է նետում գլխարկը: Նրա շարժումները դիտարկող աղմկայից են): Ձեռքներ, ասում եմ:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Յեթե սոված ես, նախասենյակում կարտոֆիլ կա, բայց հաց չկա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ինչո՞ւ չես բարկացած:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Լուսանում եմ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ի՞նչ անենք:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Վոչինչ: (Նիկոլայն ուզում է ծխել) Ծխիր դուրսը: Տեսնում ես, ծխով լիքն է: Մաքրում եմ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Իսկ ընտանեց կարելի՞ յե: Կրկին ժողով: Կեղտոտել ենք իսկ մեղավորը յեա եմ:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Վոչ վոք քեզ չի մեղադրում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Ծխելով): Մի ուրիշ տեղ հավաքվեցեք: Կարիք չկա խժկվել ուրիշ տանը:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ինքդ իմանում ես, վոր շինարարություն է գնում, վերանորոգություն է կատարվում, իսկ այստեղ խաղաղ է, կարելի յե գրչերը աշխատել: Ավելի լավ է քեզ հետեա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Քո գործը չե:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ամբողջ գրչեր թրե ես եկել, հարբել ես: Ինչ դուրս թյամբ պիտի աշխատանքի գնաս:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Այս, դուրս թյամբ:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ո՞ւմ է հարկավոր այդպիսի աշխատանքը:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Մեծ բան է ելի:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ամաչի՛ր: Որինակ դառնալու փոխարեն քաջացվում ես: Բանի՞ պրոգնոզ ունես այս ամիս: Հիշիր: Կարծում ես վոչ վոք չի՞ նկատում այդ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Վորպես դիրեկտոր ես խոսում: Գուցե կկրճատես պրոգնոզի և հարբեցողության համար:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Յեթե քեզ այդպես պահես, պարզ է, հարկավոր չես: Խնամություն չեմ անի:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Սպանո՞ւմ ես: Տե՛ս, Վարյա:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ի՞նչ տեսնեմ, տեսնում եմ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Յես ել եմ տեսնում, թե դու ի՞նք տեսակ դիրեկտոր ես:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Հիմար-հիմար դուրս մի տուր: Քնիր, վաղը լուրջ կխոսենք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ուզում ես հիմա խոսենք...

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Վաղը կխոսենք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ինքդ սխեցիր, ուրեմն շարունակիր:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Խոսելու ժամանակ չե: Բոպեն չար է, Նիկոլայ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ձե՛ր է: Այդ ինչո՞ւ:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Պետք է ուշքի գալ, Նիկոլայ, հիմարությունները թողնել:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Հանկարծ ձեռք սեղանին խփելով) Թույլ չեմ տա:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Դժվեցիր ինչ է:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Թույլ չեմ տա իմ գործերին խառնվել:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Մի բղավիր: Կատալիս կարթնացնես:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ուզում ես կանտորի տնիկ պահել: Առաջվա նման սանձ դնել: Բոլորովին դադել ես... Կրչուկովին հանդիպեցի իրեն կորցրել ես... բարկացրել եյիք տղային:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Ձի հասկանում, դրա համար ել բարկանում ե:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Բոլորին, ասում եմ, դադել ես... Յես քեզ կրճատել ցույց կտամ: Փառքիկանտներին եք միտ գցել: Ձեզ թողնեն: Մարդկանց մուրացկան դարձնեք, տալրա՛կն ուսերին վողորմություն խնդրեն: Այդ տեսակի քաղաքականության դեպքում վոչ վոք չի աշխատի:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Կգտնվեն:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Յես առաջինը չեմ աշխատի:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.—Մի աշխատիր: Դա քո գործն է:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ա... Ահա թե ուր ես ծնունդ առաւ։ Այդ չի լինի։ Դուրս
կապրանք։ Դեպքով վեր կըսենք ու մազութ կըսենք։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ինչեւր ես դուրս տալիս։ Բեզ լինչ ե պատահել։
Վորտեղից դու հանկարծ ալդպիսի խոսքեր սովորեցիր։ Նա-
յում եմ քեզ—ե ճանաչել չեմ կարողանում... փոխվել ես...
Խմում ես, խուլիգանութիւն ես անում։ Ռոճիկիցդ վոչինչ
տուն չես բերում։ Քո փողը հերիք չի անում, իմն ել ես
վերցնում։ Ուզում եյի Կատյուշայի համար վերաբերու ե կո-
չիկներ գնել—ստիպված յեղա քո պարտքերը վճարել։ Իմ
մասին ել չեմ խոսում։ Քո մեջ առաջվանից վոչինչ չի մնա-
ցել։ Դատարկ տեղ։ Դեմքդ ել ուրիշ ե։ Զգվելի յե։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Յես քեզ չեմ վիրավորում, դու չիլ ինչ հանգիստ թող։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բայց կար ժամանակ, Նիկոլայ, հիշիր... Քո մեջ կար
ե ուժ, ե հետաքրքրութիւն... Աշխատում եյիր, գլուտեր
եյիր անում։ Ինչ տեխնիկ դուրս կգար քեզանից։ Յերը առաջ
քաշեցին դիրեկտորութեան, ուրախացար, բայց հետո...

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ի՞նչ հետո։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Հեռացար... Ուրիշ մարդկանց հետ կապվեցիր... Վատ
մարդկանց հետ... Իսկ յես մնացի մի կողմ։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Դու չիլ առաջ տանն եյիր նստում, իսկ հիմա գնա
ու քեզ գաիր։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ձե վոր գործով, աշխատանքով եմ զբաղված, Նի-
կոլայ։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ո՞վ գիտե։ Դու վոր տանը չես,—յես ել տանը գործ
չունեմ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ձե վոր մեր շահերը մեկ են։ Միթե յես քո կարծի-
քով խոհարարուհու նման պիտի նստեմ տանը ե ամանները
վաճառ։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Միտոս նեղվում ե, ահա ինչ։ Տախտակալի յե։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Իսկ ինչո՞ւ ես խմում։ Ելի՞ յես եմ մեղավոր։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գուցե ե դու։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ուշքի յեկ։ Մտածիր։ Մեր կյանքը խորտակվել ե։
Հասկացիր։ Վիրավորական ե Նիկոլայ... Յեթե դու ոտաբ
լինելիր, թե չե ախր... Բառ չեմ գտնում... Ինչու... Ինչո՞ւ
դու, Նիկոլայ, կապվել ես Յելիզավետայի հետ։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Եղպես բան չկա։ Բայց Յեթե դու Յելիզավետային...
Տես...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ստոր... Գիշերները թրե ես գալիս, հետո գալիս ես
յերեսալի մոտ։ Գուցե դու արդեն տունը վաճակել ես։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Անգղամ ես դու, ալգպիսի խոսքերից հետո։
(Դռնելում յերեկում ե Կատյան։ Վերարկուն ուսերին
զցած, լսում ե)։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Գնա քնիր։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ձեա կարողանում պատասխանել։ Սպասիր ուրեմն,
յես քո հախից կգամ։

ԿԱՏՅԱ.—(Վազելով դեպի հայր)։ Պապա, ինչպես ես դու... Ին-
չո՞ւ յես գոռում մայրիկի վրա։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Մի խցկվիր։

ԿԱՏՅԱ.—Իսկ դու... Ինքդ ես մեղավոր։ Յես ել քո մասին շատ
բան կարող եմ պատմել։ Քո պատճառով յես ամոթանք եմ
կրում ատրյադում, տղաների մոտ։ Տղաները վրադ ծիծա-
ղում են։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Կորի։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Կատյա, հանգիստ թող հորդ։ Ինչո՞ւ ես վեր կացել։

ԿԱՏՅԱ.—Բա նա ինչու յե հարբում։ Բոլոր տղաներին կգրգռեմ
դեմդ...

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ահա թե ինչ են սովորեցնում ձեզ, ոճի ճուտերիդ։
(Հռում ե Կատյային)։ Սպասիր, կխրատեմ, կփափկես։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Սպառնական) Հեռացիր անմիջապես։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Խոսք մեկ եք արել։ (Դնում ե դեպի դուռ)։ Թույլ
չեմ տա ինչ վրա իշխել։ (Հեռանում ե դուռը օրվալացնելով)։
Կատյան արտասովում ե։ Վարվարան իրան հանգրս-
տացնում ե։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լաց մի լինի... Դե բավական ե...

ԿԱՏՅԱ.—(Հեծկլում ե) Ձեմ կարող... յես հորս հարբած տեսներ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Փաղափելով Կատյային) Դադարիր։ Հտնդատացիր։

ԿԱՏՅԱ.—Մայրիկ...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ի՞նչ։ Դե լաց մի լինիր... Դպրոց ես գնալու։

ԿԱՏՅԱ.—Իսկ դու գործարան։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յես մեծ եմ։

ԿԱՏՅԱ.—Յես ել մեծ եմ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դու հիմար ես։

ԿԱՏՅԱ.—Յես վաղուց-վաղուց քնացած չեմ։ Լսում եմ։ Իմ լու-
սամուտի տակ հայրիկն ու Լիզան ծիծաղում եյին... Յես
ճանաչեցի Լիզայի ձայնը... Ձեմ սիրում յես նրան... Շատ...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Քեզ թվացել է: Պարզիր իմ սենյակում: Դուցե քե-
սես:

ԿԱՏՅԱ.—Մայրիկ, ինչո՞ւ նա այդպես է:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Զգիտեմ:

ԿԱՏՅԱ.—Նա մեզ չի սիրում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ինչե՞ր ես ասում: Դե, բավական է...

ԿԱՏՅԱ.—Ինչո՞ւ նա այդպես է: Ինչ վատ է ինչպիսի: Հենց ես ե-
ռզում եմ մոտենալ ու թքել լերեսին... Դու լաց ես լինում
մայրիկ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յես լաց չեմ լինում... Աչքերս ցավում են... Ար-
դեն լույս է:

Դործարանի շահ: Յերկուսով ել ուշադիր լսում են:

ԿԱՏՅԱ.—Մի գնա... ժամանակ կա...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Հիմարություն ես դուրս տալիս: (Հագնվում է,
պահուստիկով գնալու է):

ԿԱՏՅԱ.—(Վ.ՅՏՏ) Մի գնա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դե հերիք թնդթնգաս:

Կրկին շահ: Լուսամուտում յերեվում է Մաշայի
գլուխը:

ՄԱՇԱ.—Վարվարա Իվանովնա, ժամանակ է վերկենալու:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դալիս եմ, Մաշա:

ՄԱՇԱ.—Դե դա, խոզություն է: Ել ինչու էք պատվիրում ձեզ
արթնացնելու: Ասում եք, ուշ եմ քեռ, բայց արդեն
վտաքի յեք:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մենք այս գիշեր չենք ել պառկել: Ժողով եր:

ՄԱՇԱ.—Յոթ ժամի մասին: Վաչսկա Թումյանցեվը, Վարվա-
րա Իվանովնա, գոված է եղ բանի վրա: Ծշմարիտ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Գոված է:

ՄԱՇԱ.—Հա: Մոտենալ չի լինում: Կծում է: Մենք, բղավում ե-
կհասնենք... Յեվ հնպես է վրա տալիս, վոր ուղղակի վա-
խենալու է:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Տաք գլուխ ունի: Ինչո՞ւ յես դողում կատյուղա:
Ցուրտ է:

ԿԱՏՅԱ.—Ցուրտ է:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լուսամուտը փակիր, փաթաթվիր, կտաքանաս:

ՄԱՇԱ.—Յես ձեզ, Վարվարա Իվանովնա, դուրս նստա-
րանի վրա կապանեմ: Սքանչելի առավոտ է: (Անհայտանում
է լուսամուտի յեսիվ: Վարվարան քրթեր գնում է պահեստի-
կի):

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դպրոցից չուշանաս, աղջիկս: Ահա քեզ 10 կոպեկ
բուլկի կառնես:

ԿԱՏՅԱ.—Բա հա՞:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Նա՞ (Մի ակնբարձ մտախոհ): Թող քնի, Կատյա:
Նա իր ժամանակը է իր հոգսերն ունի. (Գնում է):

ԿԱՏՅԱ.—(Լուսամուտի մոտ քափահարում է ձեռքը): Մայրիկ ցը-
տեսություն:

Բոլորովին լույս է: Հսկում է ստանդինների աշխա-
տանքիադմուկը: Սկսվում է բանվորական որը:

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐԿՐՈՐԴ

Նույն սենյակը: Յերեկոյն Միլենիկովը գլխարկը ձեռքին, կանգնած է դռներում: Վարվարան կապում է թաշկինակը:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ուռախ զնգուն) Իսկույն, իսկույն, Յեգոր Սերգեյիչ: Միլենիկով.—Հանդարտ: Ամուսնուդ կարթնացնես:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Նրան շշակն ել չի արթնացնի,

Միլենիկով.—Ոխ, ես կանաչք: Շարունակ ընքնում եմ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դե չես ել ինչ կին եմ: Յեգոր Սերգեյիչ: Այս րոպե-
յիս... փողը չմոռանամ: Կոպեքատիվում կտրագ են ստա-
ցել:

Միլենիկով.—Իմ գրքույկը ձեզ մոտ է, Վարվարա Իվանովնա,
ինձ համար ել վերցրեք:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լավ: (Փնտրում է դռանը սեղանի սիւղոցի տակ, բարձի տակ): Վարտեղ եմ դրել: Այ քեզ հիշողութուն: Այսօր, Յեգոր Սերգեյիչ, առանձնահատուկ ուր ե: Մեր բոլոր պա-
տրաստությունները վերջացած են: Հասցրինք, Յեգոր Սեր-
գեյիչ, ճիշտ ժամանակին հասցրինք: Բայց վոր ուշացրել
էինք, լավ չեր լինի, Վերջին թուղթն ել կթելադրեմ մե-
քենագրունուն, իսկ վաղը—կուղարկենք: (Միծաղում է):
Այսօր տոավորտից սկսած, ինձանից յերջանկությունը թափ-
վում է:

Միլենիկով.—Ինչ եք շարունակ պատվում իլիկի նման:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Միծաղում է) փողը չեմ գտնում: Միտոս է վոր սը-
փուցի տակ եմ դրել...

Միլենիկով.—Եխ, դու... Անտոնեսվար հասարակական գործիչ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յեգոր Սերգեյիչ, մենք այնպես ել կանենք, ինչպես
վորոշել ենք: Վարակավոր բանվորուհիներին 'կողմնակի
աշխատանքից կազատենք: Մենք նրանց հարվածային բրի-
գադի մեջ կգրավենք: Թող արտադրական հանձնաժողովին
առաջարկությունների տակ խեղդեն:

Միլենիկով.—Այո, նրանց դործը չի հատակ մաքրելը... Սպա-
սեցեք մենք մեր արտադրական նիստերում շատ բան բա-
րեփոխության կցենթարկենք: Փողը գտմը:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վոչ... Սպասեցեք, թե չե կմոռանամ: Վատերշչիցա-
ներին կթողենք թել քաշելու և չորացնելու գործին: Նը-
բանք վեցհարյուր մաքրքի տեղ հաղար վեցհարյուրը կըսպա
սարկեն: Իսկ չեք յերեք ստանոկից կանցնենք չորսի, այն
ժամանակ հսկայական արդյունք կստացվի: Մրցությունը
կողնի, վոր բոլորը շահագուզվեն:

Միլենիկով.—Ընկեր դիրեկտոր, պրծեք վերջապես:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ինչ վոր հիշելով ավստոսնով) Փողը չկա... կտրավ
մեր կարագը:

Միլենիկով.—Յոթ ժամի անցնելու համար եք աշխատում, բայց
ձեր տնտեսությունը քայքայում եք: Այդպիսով հո ընտա-
նեկան կոնֆլիկտ կառաջանա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Փող կար, բայց այլևս չկա... Վերցրել են... Դե լավ:
Կարիք կլինի նորից ինժեներ Միլենիկովին թախանելու:
Ոյ, ոյ, յես ձեզ արդեն քսանհինգ մանեթ պարտք եմ:

Միլենիկով.—Գնանք: Յես շան նման հոգնած եմ և թեյ չեմ
ուզում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Գնացինք:

Մտնում է Ակուլինան

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ակուլինա, յես շուտով կվերադառնամ (Գնում է):

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Թեկուդ բոլորովին ել մի վերադարձիր:

Միլենիկով.—Ոխ, շատ լուրջ պառավ ես: Իսկ յես ուզում եյի
քեզ առաջարկություն անել: (Գնում է Ակուլինան քրք-
մնջում է):

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Քու յել... պառավ, քրոփակ: Կեղտոտել են, ապա-
կանել... կարծես խողանոց լինի: (Հավաքում է սենյակը)
Շատ հարկավորս ա նրանց յետևից սենյակ մաքրել... շատ
պետքս ա: Ձեմ ուզում—չեմ անի: (Փութաջան կարգի յե բե-
րում սենյակը): Վոչ մի հարկավորություն չկա... Իմ կամ-
քով... ուզում եմ—անում եմ:

Ներս է գալիս Լիզան

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ինչի՞ յես յեկել:

ԼԻԶԱ.—Ինչ ես աչքերդ չոնել: Դիրեկտորի սենյակն ես մաքրում:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Դիրեկտորի... բայց քո բանը չի: Ուզենամ սող

կեղտը նորից շաղ կտամ: Դու իմ վերակացուն չես... Ի՞նչ գործով ես շնորհ բերել:

ԼԻԶԱ.—Նիկողայ Սավելիչը տանն է:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Տանը չի ու չի չի լինելու:

ԼԻԶԱ.—Սուտ ես ասում:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Հեշ էլ սուտ չեմ ասում:

ԼԻԶԱ.—Վերա՞նք է:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Հարբած է: Քնել է:

ԼԻԶԱ.—(Ծիծաղում է) Հարբած ե... Իսկ յես ուզում եյի մակույ-
կով զբոսանքի գնանք... Սոխակները դայլալը լսենք...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ականջ դիր, վոնց ա խոմիացնում սոխակը:

ԼԻԶԱ.—(դռնեղում ականջ է դնում): Շվացնում է:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Դու, սերելիս, աղվեսություն մի արա: Ի՞նչ ես ֆասոն ծախում:

ԼԻԶԱ.—Լավ ե իբիկները մակույկով զբոսնել... Շատ եմ սիրում
սոխակների յերգը:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Առանց փետուրի՞: Խորամանկ կլին ես: Հապա փա-
սափուսեա քաշիր անշառ:

ԼԻԶԱ.—Շատ խիստն էք դուք, Ակուլինա Պոտապովնա: Ներս
գալ ել չի կարելի: Վոչ մի խոսք ասել ել չի լինի: Վոչ մի
խակական կուլտուրական վերաբերմունք:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վորտեղից: Մենք անուսում ենք...

ԼԻԶԱ.—Քո Վարիան իսկական կարլ Մարքս է,—լուրկալով:
Ենպեսն է, վոր հեշ միմոտեցի... Թագուհի յե դառել գըլի-
ներխա... շուտով կգցենք Թագավորական Թախտից:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Թե յես լինեյի, քեզ վաղուց եյի գործաբանից քը-
շել: Դրսից շենք ու շնորքով, շրթունքները վոնց վոր շա-
քար, դունչը—ալուր քսած, մազերը խուճուճ արած:

ԼԻԶԱ.—Ի՞նչ կա վոր, յես մաքրասեր աղջիկ եմ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Իսկ ներսից—ոճ:

ԼԻԶԱ.—Քո հայհոյանքները ինձ վրա, վաստորեն, աղդեցու-
թյուն չեն անում:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Հեռացի ինքնահավան, թե չե ավելով կարբեմ:

ԼԻԶԱ.—Քու Վարյան, ասում են, ծախվել է նեպմաններին:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ի՞նչ:

ԼԻԶԱ.—Բանվոր դասակարգի եքսպլուատացիա: Ուզում են իրենց
յոթը ժամով մեր ամբողջ ծաղկող յերիտասարդությունը
քամել:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Քեզ պես կովից շատ բան քամել չի լինի:

ԼԻԶԱ.—Դու ուսմիկ գյուղացի յես, Ակուլինա Պոտապովնա, և ու-
րիշ վոչինչ: Ձեմ ուզում իմ Թանգագին բառերը քեզ վրա
վատնել: (Իռնեղում: Ծեծում է կանչում) Կոլա:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Կանչիր, կանչիր պանիցին:

ԼԻԶԱ.—Ձենդ... (Քաղցր ձայնով) Կոլա: Գնանք սոխակներ
դայլալը լսելու:

ՆԻԿՈԼԻ ԶԱՅՆԸ.—Ա-ա-ա...

ԼԻԶԱ.—Կուշանանք, սոխակները կլեն, Կոլա:

ՆԻԿՈԼԻ ԶԱՅՆԸ.—Լսում եմ... սպասիր կոշիկներս հագնեմ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—«Լիզա», «Կոլա»... Թե՛: Ընտանիքավոր տանը,
կենդանի կնոջ կողքին... Կորի, ծեփած ուխ:

ԼԻԶԱ.—(ձգալով) Կոլա, Ակուլինան ինձ ծեծում է:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Դուրս գալով) Դու ինչ գործ ունես: Դուրս:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Սպասիր, սպասիր... պար կգաս... Ո՛ւ... շուն:
(Շուրջը նայելով դուրս է գնում):

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ծեք ագռավ: Ամեն տեղ քիթ է խոթում: (Նստում է
սեղանի մոտ սաբուրեի վրա): Գլուխս արաքում ե...

ԼԻԶԱ.—Մազերդ հնպես են խառնվել, կարծես հավի քջած
լինի:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Իսկ դու սղալիր... Շատ հիմար յերազ եմ տեսել:
Իբրե թե յես, յես չեմ, ալ շեկ միջատ եմ: (Լիզան քրքը-
ջում է): Սողում եմ: Տեղ ինձ վրա տաք ջուր են լցնում:

ԼԻԶԱ.—(Քրքում է) Ո՛ւ, մամա... ինչո՞ւ միջատ, են ել շեկ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Սատանան գիտի:

ԼԻԶԱ.—Ծիծաղելի յերազ է: Խաշվեցի՞ր:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Դու արթնացրիր:

ԼԻԶԱ.—Խաշողը ո՞վ եր: Անպայման քու նշանավոր ամուսինը:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Լավ է վոր շեկ է, թե չե սեր, ասում են փորձանք
ե բերում:

ԼԻԶԱ.—Նա յե... են աստվածը նա յե... (Թեփում է Նիկողայի
կողմը): Քու Վարյային շուտով կխուզեն:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ո՞վ ասաց:

ԼԻԶԱ.—Հաստատ... Քիչ մնաց իշխանություն անի:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Դու վարտեղից գիտես:

ԼԻԶԱ.—Տես շատ բան գիտեմ, բայց հետո... Իսկ Վարյայի վրա
շատ են ատամ սրել... Նա չե պատճառը, վոր կոռպերատի-

վում ողի չեն ծախում: Եղ բանը նա հեշտ չի մարսի: Տղա-
մարդիկ բոլորն ել կողմնակից են ողի ծախելուն:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Առանց ողու ինչ կյանք:

ԼԻԶԱ.—Իհարկե... Այ, հրեն դու տղամարդ ես, դու ել ողու կող-
մնակից ես:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Յե՛ս: Յես հայտնի բան ե, տղամարդ եմ:

ԼԻԶԱ.—Դու եհպիսի... ոխ, դու եհպիսի տղամարդ ես կոլյա:
(Համբուրում է):

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Մաքեղով դեմք): Սպասիր վրա մի ընկնիր: Լալըս-
տում ես, իսկ շրթունքներդ ներկած են... Լուսամուտից
կտեսնեն:

ԼԻԶԱ.—Թող տեսնեն... բավական ե դատարկ խոսքերով կշտա-
նանք: Քեզ վոբպես տղամարդու, հանգիստ տեսնել չեմ կա-
րող: Գնանք մակուկով զբոսնելու: (Յեղում է):

«Յես մակուկով լողում եյի»
Ի՞նչ թանգագին, իմ թանգագին.

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Թող:

ԼԻԶԱ.—Քեզ համար յես մի շիշ ողի չեմ պահել:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ձեր խանգարի կալրաս ու վարունկ...

Ներս են գալիս Վասյան յեվ Մաշան

ՎԱՍՅԱ.—Խաղիյինը տանն է:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Տանն է:

ՄԱՇԱ.—Մենք լեկել ենք ձեզ մոտ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գուցե դիրեկտորի մոտ:

ՎԱՍՅԱ.—Ձեզ մոտ, ընկեր Գրեբենով:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ինչ կա:

ՄԱՇԱ.—Կուլտ-արշավի մասին լսել եք: Սոցմբցման մասի լսել եք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ի՞նչ ես խոսքակոխ անում: Լսել եմ... Լավ Հետո
ի՞նչ:

ՎԱՍՅԱ.—Յոթ ժամի տնցնելու հետևանքով...

ՄԱՇԱ.—... Նախապատրաստական աշխատանքը կատարում ենք
ամբողջ հարյուր տոկոսով...

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Իսկ յես ի՞նչ գործ ունեմ:

ՎԱՍՅԱ.—Վերաբերվում ե բոլորին, ով գիտակից ե:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Լավ, ասենք յես գիտակից եմ: Բանն ինչու՞ն է:

ԼԻԶԱ.—Միախոսք ե, Յես չեմ ուզում:

ՎԱՍՅԱ.—Ասում եմ, յուրաքանչյուրը պետք ե իրեն նախապատ-
րաստի, ալլապես նա կոլեկտիվի անդամ չե, ընկեր չե:

ՄԱՇԱ.—Հասկանալի՞ յե:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Այնքան ել չե:

ՎԱՍՅԱ.—Ինքնաքննադատություն: Տալիս ես յոթ ժամա: Ու-
ղին—կորչի: Պրոգնոզ—կորչը: Աշխատանքը—կատարյալ...
Ձեր ստորագրությունը:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Այդ ինչո՞ւ:

ՎԱՍՅԱ.—Բոլորից վերցնում ենք: Հաստատիր ստորագրությամբ,
վոր գիտակից ես:

ՄԱՇԱ.—Վոչ թե խոսքով, ալ գործով—պատրաստ ենք ապացու-
ցել:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Մազերի խառնելով) Դա բռնություն ե աշխատավո-
րության կամքի վրա:

ՄԱՇԱ.—Հոժար ցանկություն, ընկեր Գրեբեն:

ԼԻԶԱ.—Իսկ յես ուղղակի կասեմ (Յույց տալով Նիկոլային) Մրա-
լեբեսին կասեմ—դա Վարվարայի գործն է: Դա, փաստապես
հայտնի յե:

ՄԱՇԱ.—Հիմարություն: Աշխատանքը ընդհանուր ե—կամքն ել
ընդհանուր ե:

ՎԱՍՅԱ.—Ակտիվի կամքը:

ՄԱՇԱ.—Գրվեցեք նույնպես վորակավորումը բարձրացնելու մաս-
նագիտական կուրսերում: Նույնպես—լիկրեզ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գրագետ ենք:

ՎԱՍՅԱ.—Շատ ուրախալի յե: Գրագետների համար ել ֆլասակար
չի գարգացում ձեռք բերել: Հասկանալի՞ յե:

ԼԻԶԱ.—Այնպես հասկանալի յե, այնպես հասկանալի... պարզից
պարզ ե: Շատ շնորհակալ ենք: Հո հավիտյանս հավիտենից
խավարի մեջ չե՞նք ֆալու:

ՎԱՍՅԱ.—Ստորագրեցեք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Կսպասես:

ՎԱՍՅԱ.—Կսպասենք:

ՄԱՇԱ.—Մտածելու համար ժամանակ ե տրվում, ընկեր, 24 ժամ:
Մերժելու դեպքում ինքներդ համեցեք բջիջ:

ՎԱՍՅԱ.—Հարգանքներս, ընկերներ:

Դռներում յերեվում ե Ակուլինան

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վասյա, դու ինձ խոստացար գրագիտության համար
գրել: Չմոռանաս: Յերբ եք սկսելու սովորացնել:

ՄԱՇԱ.—Յես ձեզ իսկույն կգրեմ:

ԱԿՈՒԼԻՆՍ.—Գրիբ. Ակուլինա Պոտապովնա Գվադդիչկինա:

ՎԱՍՅԱ.—Հայտարարութիւնը կ'աւծ կլինի դռներէ վրա և ա-
կումբում: Լիկընդի մասին տեղեկանքներ ստանալ Վարվարա
Իվանովնայից:

ԱԿՈՒԼԻՆՍ.—Յես քեզ Վասյա, գրագիտութեան մասին եմ ասում:
Իսկ դու ինձ հասկացար: Քու եղ լիկընդ ա, ինչ ա, ինձ
հարկավոր չի:

ՄԱՇԱ.—Ակուլինա Պոտապովնա, լիկընդը հենց այն ե, ինչ ձեզ
հարկավոր ե: Այդ նշանակում ե անգործիտութեան վերացում:

ԱԿՈՒԼԻՆՍ.—Հա, հասկացա, հասկացա: Դե հենց սկզբից ել ալդ-
պես կ'ասելիք, թե չե—լիկընդ, լիկընդ, իսկ թե մեջը
ինչ կա:

ՎԱՍՅԱ.—Ձվարձալի մարդ ես, Ակուլինա Պոտապովնա: Դե լավ
կ'զբենք:

ԱԿՈՒԼԻՆՍ.—(Ուղեկցելով) Դնաք բարի, սիրելիներս: (Շուտ զա-
լով) Ո՛ւ, կեղտոտ ռեխներ: (Հեռանում ե):

ԼԻԶԱ.—(Քրօշում ե) Իսկական խոտելիքներ... խոսք չկա...
դրանից դենը ել չի լինի:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ե՛, նրանց ել...

ԼԻԶԱ.—Ահա ինչ, Կոլլա: Իմ կլանքը շատ դառն ե: Ձեմ կարող
յես ալսպես սարսափելի տառապել: Դու պարտավոր ես ինքդ
անձամբ վերջ տալ դրան:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ի՞նչ ին:

ԼԻԶԱ.—Բացատրելի Վարլայի հետ և բաժանվիք փաստապես ու
ընդմիջա: Սիրում եմ, ասա, ուրիշին, վառ սիրով... Յես չո-
րացել իմ, Կոլլա, և նույնիսկ պատրաստ եմ լաց լինել:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գիտեմ. գիտեմ, միայն խնդրում եմ չվռնա: Ձեր
վռնոցից մարդ ուզում ե թողը սապնի: Բացատրվել կա-
բելի յե:

ԼԻԶԱ.—Լճերջ, Կոլլա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Մի կասկածիր:

ԼԻԶԱ.—Կատեգորիկ, Կոլլա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գիտեմ:

ԼԻԶԱ.—Դանակի պես կտրիք, Կոլլա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Լավ ասեցինք: Ի՞նչ ես կ'պել:

ԼԻԶԱ.—Շուտ: Իսկույն, Կոլլա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Թու, քեզ, զանգուլակ: Մեկ սխալներ ես ուզում,
մեկ—բացատրվել: Ո՞ւմ հետ բացատրվել: Այստեղ չի:

Ուրախ մտնում ե Վարվարան, չնկատելով ներկա յե-
ղողներին:

ԼԻԶԱ.—Բարե Վարվարա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բարե Լիզա: Շատ ուշ-ուշ ես գալիս:

ԼԻԶԱ.—Յես խիտ դժբախտ եմ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ջրադված ես

ԼԻԶԱ.—Փաստապես Յեվ կուրսեր, և՛ լիկընդ, և՛ շատ բաներ...

Վարվարան պարտքից հանում ե թղթեր յեվ դնում
բարձի տակ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ի՞նչ կուրսեր:

ԼԻԶԱ.—Են... ինչպէս ե... անունը մոռացել եմ... Ինչ շատ թուղթ
ունես... Ով ե իմանում կարևոր թղթեր են... Բարձի տակ
ես պահում: Նրա համար ես դու եղպես լուրջ, վորովհետեւ
գլխումդ շարունակ թղթեր են:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Միծաղով) Թղթերից մարդ շատ ել չի խելոքանա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գնա՛ք, Յեղիգովիտա Ստեպանովնա:

ԼԻԶԱ.—Դուք, Նիկոլայ Սավելիչ, բան եյիք ուզում ասել Վար-
վարային: Դե ասացեք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Հատուկ կ'ասեմ:

ԼԻԶԱ.—Վոչ թե հետո, այլ հիմա ասացեք: Յես դուրսը կ'ապասեմ:
(Խփում ե Նիկոլային: Վարվարան հետևում ե):

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Վաղ չի: Խոսքը հո դայլ չի, անտառ չի փախչի:

ԼԻԶԱ.—Ձե, մեկ վոր ասելուցք, — ասացեք: (Քաշում ե Նիկոլայի
քեկի յեվ գրիմասներ անում) Ձեմ հասկանում ինչից եք
քաշվում, Նիկոլայ Սավելիչ: (Դուրս ե գնում: Նիկոլայը սու-
լում ե):

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Դադարից հետո) Նու, դա..., Իսկապես վոչինչ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ասա, Նիկոլայ, մի քաշվիր:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Շիճով ֆմիծաղով) Դատարկ բան ե... Հետո յեկ կա-
բելի յե...

ԼԻԶԱ.—(Դռներում) Նիկոլայ Սավելիչ, շտապելու կարիք չկա...
Սքանչելի գիշեր ե... (Անհայտանում ե):

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Այդպես ուրեմն... նշանակում ե... նու, այդ...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Տարորինակ ես: Հայացքդ ել թագցնում ես: Ասա
շուտ: Ընկերները կհավաքվեն, — ել չես կարող:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Լիզայի հարածն ե: Ասելու բան չկա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վախենո՞ւմ ես, Նիկոլայ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Կասես դու չե՞լ... Հիմա դու ժողով ունես, յես ել ունես։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բա՛վական ե ստես։ Աչքերիցդ տեսնում եմ։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ձե՞ս կարող առանց կոպիտ խոսքերի։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լավ։ Լսում եմ։ Սպասում եմ։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—(ձմարում ե գլխարկը, քայլելով սենյակում) Այ թե
 ինչպիսի գործեր... Նու, կարծում եմ, են ինքը... Բնավորու-
 թյուններով անհամապատասխան ենք...
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Յնցվելով) Ձե՞մ հասկանում։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ուրեմն դուրս ե գալիս, վոր...
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Համարձակ, Նիկալայ։ Դե, ուղղակի...
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Մի շնչով վրա տալով) Բնավորություններս տարբեր,
 ուրեմն զգացմունքներս ել տարբեր...
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ահա թե ինչ... Ե՛հ, ինչ արած... Հետո։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Հետո,—պարզ ե։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ինձ համար վոչինչ պարզ չե։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Թե վոր զգացմունքներ չկան, նշանակում ե կատա-
 բյալ ազատութուն։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յե՛վ զգացմունքներ... և բնավորությունները տար-
 բեր։ Ամեն ինչ տարբեր։ Վաղճեց ե այդպես։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Վաղճեց։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յե՛վ լմերջ։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Կատակի բան չկա։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Այդպես ուրեմն միանգամից վերջացած ե։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Դե ի հարկե։ Հապա ինչպե՞ս։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յերևում ե, իսկապես լուրջ ե, իսկ յես, հիմարս
 հարցնում եմ... Սպասիր... ինչ ելի ուզում ասել քեզ... Վատ
 բան չկարծես... Լավ բան, Նիկոլայ, ... Բայց ահա մոռացա...
 (Տառապանքով մտածում ե)։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ի՞նչ։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Նայելով նրա աչքերին) Ցավ ե պատճառում դա ինձ,
 Նիկոլայ։
 ՆԻԿՈԼԱՅ.—Կո՛ւյ չեմ անում։
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Խոսքերը յերբեմն ավելի մեծ ցավ են պատճառում,
 մտքակից ել խիստ։ Սպասիր, սպասիր, մի ընդհատիր։ Քանի
 տարի յե միասին ենք... Կատուշային խնամել—մեծացրել
 ենք... Սովի տարին վերջին կարտոֆիլը կիսել ենք միա-
 սին... Տիֆով պառկած զառանցելիս միմիանց անուն ենք
 ասել։ Մեռած գործարան առաջինն ենք չեկել միասին,

վորպեսզի կյանք տանք նրան... Մեր մարմիններով, մեր
 սրտերով ջերմացրել ենք այն... Յե՛վ դու ինձ համար այն-
 պես մեծ ելիր, վոր յես քեզ վրա ցածից վեր ելի նա-
 յում... Հիմար աղջիկ ելի, վոր ամուսնացա քեզ հետ միշտ
 աշխատում ելի քո յետվից հասնել... Յե՛վ հասա... Նպատակս
 իրագործվեց... Հիմարությունս, կանացի թուլությունս ճա-
 նապարհին թողեցի... Մտածում ելի, այժմ ավելի ամուր կա-
 պերով կկապվենք... Բայց ի՞նչ դուրս յեկավ, ի՞նչ արտա-
 սովոր բան պատահեց։ Մտիկ եմ տալիս, ուզում եմ ըմբռնել,
 բայց չեմ հասկանում։ Գլորվել ես ցած, հարբեցողության ես
 տվել մեր կյանքը, քայքայվել ես... Ու կորցրել ես քո ա-
 մուր, մարդկային սիրտը... Իսկ սիրտդ կորցնելուց հետո մնա-
 ցել ե դատարկութուն... Ե՛ր, դու, Նիկոլայ... Իմ կոլյա...
 Ա՛յ, ինչե՛ր եմ ասում... Բոլորովին այն չեմ ասում... Հար-
 կավոր ե լուռ մնալ, իսկ յես խոսում եմ։ Սա ինչ տանջանք
 ե, սա ինչ թուլն ե... Լավ իրագործվեցին նպատակներդ,
 դիրքիկտոր Վարվարա... (Արտավում ե)։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Նու, նշանակում ե, ահա, բացատրվեցինք։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Արտավալից) Մեր սերը ողու շղի հետ փոխեցիր...

Լիզալի ծայնը.—«Կոլյա»։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Յնցվում ե) Նա... Կանչում ե քեզ։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Լսում եմ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Նայում ե նրան տանգանով, աղաչական) Գնա՛ւ ես։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գնում եմ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մի ծաղրիր իմ ամոթխածությունը, իմ այդպես նը-
 վաստանալը... Մի գնա, խնդրում եմ քեզ, սիրելիս...

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Հապա տանն ի՞նչ անեմ։ Քացխեմ։ Մեռնելու չեմ
 գնում։ Յետ կգամ։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Գիտե՛մ յետ կգաս, բայց այն ժամանակ կխորտակվի
 ամեն ինչ. մինչև վերջին քարը։

Լիզալի ծայնը.—«Կոլյա»։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Դե գալիս եմ... Այ քեզ գրողի տարած... (Մաքում ե
 նախաժի ֆրիգեր)։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մտածիր։ Լավ մտածիր։

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Մտածելու բան չկա։ (Գնում ե դեպի դուռ)։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մնա։ Ձե՛մ ուզում վոր գնաս։ Ձե՛մ կարող թողնել քեզ...

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Թող սուգ ու շիվանք։

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Հասկացիր, Նիկողայ, սա վտակալութունն չե՛ խանդ չե անիծյալ, ալ... սեր ե, Նիկողայ...

ՆԻԿՈՂԱՅ.—Ուժով, միևնույն ե, չես պահի:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ուժով չեմ պահի, բայց սիրո ուժով կարելի չե պահել... Կարելի չե, Նիկողայ: (Մտնում ե Նիկողային յետ պարզում ձեռքը):

Լիզայի ձայնը.— «Կոլյա»:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մի գնա: Չեմ թողնի: Սպասիր: (Նիկողայը ռատ գնում ե: Վարվարան վազում ե քա յետից) Լսում ես Նիկողայ, վերջին անգամ եմ ասում... (Խնկում քաղիվում ե Կրյուկովի հետ):

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ուր ես այդպես շտապում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Կանգ ե առնում օփորված) Ընկեր Կրյուկով:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Նա ինքն ե: Քեզ ի՞նչ ե պատահել: Կարծես լաց ես չեղել: Մարդիտ հետ կռվե՞լ ես:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Իմ յետից: Ժողովի: Յես իսկույն:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Մի շտապիր: Յես դիտավորյալ եմ յեկել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Իրաւովորյալ:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Մի վախեցիր, ի՞նչ ես դողում: Դատարկ բան ե: Յեկել եմ իմ մասին խոսելու:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Քո մասին...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այո, իմ մասին, ընկեր Գրեքնեա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ի՞նչ կա:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ուղում եմ ժողովից առաջ ասել...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վոր նորից դաժմադալ ես անելու:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այդ չե... Յես, ճիշտն ասած, չեկել եմ...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բանն ինչու՞նք ե:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Են մասին ելի... Հակառակում ելի, մերժում ելի իմ ձայնը տալ, իսկ այժմ, յերբ սկսվեց գործնական աշխատանքը, յերբ բոլորին, նշանակում ե, շոշափեցի, յերբ գործով տեսա, թե լոթ ժամյա աշխատանքով ինչ նվաճումներ կարող ենք ունենալ—համոզվեցի: Հասկացա բանի ելու թյունը:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դու... Ինձ նայիր... Դու չե՞ս խաբում:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Վոչ...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Խոստովանվիր, գուցե ուզում ես աչքերիս թող փչել:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Յես, ընկեր Գրեքնեա, ազնիվ մարդ եմ ե քառաբար չեմ յեղել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վերջին որերս յես մի տեսակ զգուշ եմ դարձել... Խառնել եմ, ուր ե բարեկամը ե ուր թշնամին: Վատ բաներ եմ տեսնում: Ինչ վոր մի չար ուժ խաղ ե անում մարդկանց հետ: Հաճախ լսում եմ, ինչպե՞ս շնջում են անկուհներում. ցեխերում ծածուկ բամբասում են, իսկ աչքիս քաղցր ժրպտում են: Կա մեկը, վոր սողում ե մեր մեջ ու հարություն նից լեղուն ծաղցնում ե: Լուրջ գործերի նախորդակին ենք, մեզ հիմի հարկավոր ե միաձուլ լինել... բայց կա մեկը, վոր մարդկանց շփոթեցնում ե:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այդ բանում յես անմեղ եմ... Իմ ասածները գործով կարող եմ ապացուցել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Նայելով Կրյուկովին ակնդես) Ճիշտ ե, Ալեքսեյ:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այո:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ուրախ) Դե այ, տեսնում ես ինչպե՞ս լավ ե: Ինչպե՞ս ուրախացրիք դու ինձ, Ալյոշա: Այս տեսակ բողբոջների համար շատ բան կարելի չե ներել: Ուզում եմ, վոր ժողովում դու մեր գործը պաշտպանես: Լավ պաշտպանես: Դա շատ կարևոր ե, Ալեքսեյ:

Մտնում ե Վլասովը:

ՎԼԱՍՈՎ.—Դիրեկտորին հարգանքներս... Բարով, Կրյուկով:

Դռներում յերեվում են Վասյան յեվ Մաշան:

ՄԱՇԱ.—Վարվարա Իվանովնա, ժողովի:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ծիծաղով) Ընկերներ, տեսեք սիգնալիստը յեկավ: Նա, մտրակը ձեռքին, ման ե գալիս իմ յետից: Դու ի՞նչ ես ինձ վրա հրամանատարութուն անում:

ՎԱՍՅԱ.—Մենակ ձեզ վրա չի, Վարվարա Իվանովնա: Նրա լեղվի տակից յերբեմն դուրս գալ չի լինում:

ՄԱՇԱ.—(Ծիծաղով) Գանդատվիր, գանդատվիր, զրպարտիչ-մատ-նիչ: Թե վոր քեզ հուպ չտան, դու ֆուդբոլիստ կդառնաս:

ՎԱՍՅԱ.—Ճըթճըթան չաչանակ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բավական ե, չե իբար կդնքսեք: Ընկերներ, շնորհավորում եմ բոլորիդ:

ՎԱՍՅԱ.—Ի՞նչ կա:

ՄԱՇԱ.—Ի՞նչ ե պատահել:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ի՞նչնե՞ս շնորհավորում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Բարձի տակից հանում ե բելով կապած քղբերի մի կապոց յեվ ճանդիսավորապես ցույց տալիս) Այստեղ, ընկերներ, թանգարտեք հարստութունն ե:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ի՞նչ բան է: Ի՞նչ հարստութիւն:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Այստեղ գտնվում է այն ամենը, ինչի վրա դուրս ենք կոտրել, ընկերներ: Մեր գործերն են: Յոթ ժամի անց- նելու պլանները, նախահաշիվները նյութերը:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ահա թե ինչ:

ՎԱՍՅԱ.—Տեսե՛ք, ինչքան է հավաքվել:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Մի ամբողջ, կարելի չէ տեսնել, դրասենյակ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Պլանը կատարել ենք: Ճիշտ ժամկետին հասցրինք: Վաճ մի որ չենք ուշացրել: Ամեն ինչ տպագրված է և կարգի դրված... Բայց չեթե ուշացրել ելինք, մեծ անախորժութիւն կծագեր, ինչպէս և պլանի խաղաղում կառավարար:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այդ մեկը ճիշտ է:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ժողովից հետո չես սևագրութիւններն ու պատճենները կշնկեմ, իսկ մաքուր գրածները, այսօրվա ժողովի արձանագրութիւն հետ միասին կծրարեմ: Իսկ դու, Ֆեդար Ստեպանիչ, լուսագրովին կտանես քաղաք: Տես, ճշտապահ չեղիր:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Մի կասկածիր... Ե՛լ, դործարար կին ես: Յե՛վ ի՞նչ պես ես ամեն տեղ հասնում...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Քնով չընկես, Ֆեդոր Ստեպանիչ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ապահով չեղիր: Առաջին աքլորականչին վեր կը կենամ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դե, կարծես ել բան չկա: Գործնականապես չոք ժամի անցնելու աշխատանքը հիմնավոր կերպով ենք սկսել: Մանուկների համար մտուր ենք բաց անում: Հաղար նոր բանվորների համար բնակարաններ ենք պատրաստում: Յերկու ճաշարան ենք սարքավորում: Վերափոխում ենք լուսավորութիւնը, վենտիլացիան... Ուրիշ... Ժողովում գեկուցման ժամանակ ամեն ինչի վրա մանրամասն կանդ կառնեմ: Բոլոր հարցերի մասին այսօր ժողովում գործա- բանի առաջ հաշիվ կտանք:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ճիշտ է: Կատարյալ կոնտակտով, նշանակում է:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Հապա ինչպես:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ուրախ) Վերջ: Գործը գնում է (ընկերներ):

ՎԱՍՅԱ.—(Ուրախ) Գնում է, գրողը տանի: Թույլ տվե՛ք փաստա- թղթերը շոշափել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ծիծաղելով) Չայքիս, —տաք են:

ՄԱՇԱ.—(Ծիծաղելով) Խեղկատակ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Ձեռքեր շփելով) Հրաշալի: Նշանակում է թռչում է վորպես կուրյե: Տրեստ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ծրարը, ժողովի արձանագրութիւն հետ միասին, կստանաս վաղը: Դիշերը արձանագրութիւնը ինքս կգրեմ ու բոլոր թղթերը մի անգամ ել կհամեմատեմ: (Թղթերը քազցնում է նախկին տեղը):

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Մի բան միայն վատ է, ընկերներ... Գաղտնաբար վորպեսզի պատերը չլսեն...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ել ի՞նչ:

Բոլորը շրջապատում են Վլասիվին

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ինժեներ Միրնիկովի վրա կասկածում եմ:

ՎԱՍՅԱ.—Յեզոր Սերգեյիչ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Նրա:

ՉԱՅՆԵՐ.—Ի՞նչ կա: Ի՞նչ պատճառով: Ասա ինչ լսել ես: Պատ- միր, մի վախեցիր:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Չուսպ ձայնով) Յես նրան լուրջ կերպով հետևում եմ... Մարդու մեջ փոփոխութիւն է կատարվել: Գնում եմ նրա մոտ, կանչում եմ ժողովի, իսկ նա վոչ մի ձայն: Յե- դան նման համարում է.—անլիտ, գզգզված, փռել է թղթ- թերն ու դժում է... Ձեմ գա, ասում է, մի՞նչ և վերջին գծա- գիւրը չպատրաստեմ...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ինչպէս թե չեմ գա: Հապա գեկուցումը:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ձհանդամը, ասում է, գեկուցումը: Մի խանդարեք, բղավում է: Իմ ամբողջ գեկուցումը իմ գծադրի մեջ է,— ասում է: Իսկ իմ կարծիքով, խուսափում է, ուզում է աշ- խատանքը քանդել:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Հա, դա սարբորինակ է ...

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ամեն կողմ սպեց—ֆասսարներ են, նշանակում է: մենք ել պետք է դուրս լինենք:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Հետաքրքիր քաղաքականութիւն է:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ի՞նչ կասե՛ք, հ՞ը:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վոչինչ չեմ ասի-վոչ վատ, վոչ լավ: Հարկավոր է հասկանալ: Հենց այդպես չի կարելի դատել:

ՎԱՍՅԱ.—(Բարբոսված) Ձեմ հավատում ես դրան—և ուրիշ վո- չինչ: Մտածել անգամ չեմ ուզում: Վաճ մի կասկած չի կա- բող լինել: Յեզոր Սերգեյիչը հիմար մարդ չէ, սրիկա չէ, ալլ բուրբին հայտնի չէ, բոլորը նրան ճանաչում են: Գը- նանք ժողովի:

Ներս է վազում Կատյան

ԿԱՏՅԱ.—Մայրիկ, հալո:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ժողովի:

ԿԱՏՅԱ.—Իսկ յես—ժողովից: Մայրիկ, մենք շուտով ծծկեր
բեխաներ ենք խնամելու, վարժուհին այդպես էլ ասա
Ասում ե, բաց ինքը ծիծաղում ե.—Եխ, դուք, մայրիկին
ասում ե:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Մսուրներում:

ԿԱՏՅԱ.—Հա, Հերթապահություն են նշանակելու: Մայրերը կ
գնան աշխատանքի, իսկ մենք յերեխաներին կպահենք:

ՎԱՍՅԵՎ.—Եղ դուք կգա են, վոր յոթ դայակի պահած յեր
խան կույր կլինի: Բոլորին հաշմանդամ կդարձնեք:

ԿԱՏՅԱ.—Ամենավին ել ճիշտ չե: Մենք մենակ չենք լինի,
մեծերի հետ... Հաշմանդամ են դառնում, յեթե հսկողություն
չկա, իսկ մեղ մոտ բոլորը հսկողության տակ կլինեն:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լավ, լավ, դայակ, մի վիճիր, պարկիր քնել
կաթ կխմես:

ԿԱՏՅԱ.—Չեմ ուզում:

ՎԱՍՅԱ.—Դայակիս տեսեք: Դեռ քեզ ե դայակ հարկավոր:

ՄԱՇԱ.—Են ել մեկը չե:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ձկան յուլը հիլ չի խմել:

ԿԱՏՅԱ.—Խմել եմ, մայրիկ, ազնիվ խոսք, խմել եմ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Պիտենք յերբեք սուտ չի խոսում:

ԿԱՏՅԱ.—Յերբեք: Մի անգամ խմեցի, իսկ մյուս անգամ ժամ
նակ չեղավ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Պետք ե լինի:

ԿԱՏՅԱ.—Միշտ պատրաստ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լույսը հանգցրու ե պարկիր: Գնանք, ընկերներ
Բոլորը գնում են: Կատյան կաթ ե հանու
Դեմքը ծամածռում ե:

ԿԱՏՅԱ.—Բոտո... փրփուրը չեմ սիրում: (Վազ ե ցալիս դեպ
յուսամուտ, կամեցավով քափել յերեսի փրփուր: Կանգ ե տ
նում) Պիտենք յերբեք չի ստում: (Խնում ե):

Ներս ե գալիս Ակուլինան

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Պարկիր, պարկիր չարածնի:

ԿԱՏՅԱ.—Կրկին դու հետևում ես ինձ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Յեմ հետևում եմ, ե կհետևեմ: Պարկիր: Յես լու
կհանգցնեմ: Վոչ ցերեկը, վոչ գիշերը ձեր ձեռքից հանգ
տություն չկա... Մեկ յերեխային հսկիր, մեկ մարդով զբա

վիր: Թու, պատիժ ա: Պարտավոր չեմ յես քեզ հսկելու...

Վերադառնալ ես պառկում:

ԿԱՏՅԱ.—Այստեղ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Դե, պառկիր:

ԿԱՏՅԱ.—Յես պառկեմ, իսկ դու պատմիր:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Յես դեռ խելքս չեմ կորցրել... Կկորցնեմ աստված
վկա, կկորցնեմ:

ԿԱՏՅԱ.—Վոր այդպես ե, յես կպատմեմ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Իսկ յես ահա՞ չեմ դնի:

ԿԱՏՅԱ.—(Պառկում ե անկողնում) Իսկ յես կպատմեմ: Լինում ե
չի լինում... մի մարդ ե լինում...

Ակուլինան հանգցնում ե լույսը

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Փնրփնրում ե) Արի ու քաշ արի սրանց հետ...

Շատ հարկավոր ա: Չեմ ուզում ե չեմ անի... Բնիր, ա-
նուշիկա, քնիր... Եզուց կպատմեմ:

ԿԱՏՅԱ.—Քնում եմ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Քնիր: (Թափով կպչում ե օթուրեսին: Կասյան ծի-
ծաղում ե) Հավաքել են տաբուրետկաները... Թու... մեղա
քեզ աստված... Յես քեզ ծիծաղել ցույց կտամ... Չարձնի:

Կատյան յերկարատեղ հորանջում ե: Ակուլինան քթի
տակ փնթփնթալով յեղ վոտքերը քսքսելով, գնում ե
ե: Կատյան ֆսֆսացնում ե: Շուղում ե լուսամուտը
Լուսամուտում յերեվում ե մի սիլիոն, վորը մերթ
շարժվում ե, մերթ կանգ ե առնում անշարժ, ուշա-
դիր ականջ դնելով, ապա բարձրանում ե լուսամու-
տի գոգը: Լուլթյուն: Կատյայի հանգիստ շնչառու-
թյունը: Բոցավառվում ե լուցկին: Անձանոթը շոշա-
փելով փնտրում ե սեղանի վրա, աստիճանակի վրա
ապա գողեգող մոտենում ե անկողնուն: Կռնում ե:
Բարձի տակից հանում ե թղթերը: Սեղանի վրայից
հատակին ընկնող բաժակի զրնգոց: Կատյան սուր
ճչում ե:

ԿԱՏՅԱ.—Վաչ, Վախենում եմ: (Անձանոթ բռնում ե դեպի լուսա-
մուտը) Մայրիկ: Ակուլինա, մորաքույր: (Ցասկում ե անկող-
նից, բռնում ե անձանոթին) Գողեր, գողեր:

ԿԱՏՅԱ.—Դյադյա, յետ տուր... տուր... չեմ տա, չեմ թողնի...
Անձանոթը ուժով յետ ե հրում Կատյային: Կատյան
վայր ե ընկնում, թափով կպչելով սեղանին:

Այնուհետև.—Աստված իմ, ի՞նչ է պատահել արտեղ... դողալով...
զակներ... Կատյուշա, յես եմ... Անիծյալ կնոպկան ուր ե...
չեմ գտնում... Կատյուշա, լույսը ուր ե... Գրողի տարած:
(Գտնում է վիկտուաշեր: Լուսավորում է սենյակը: Լուսա-
մուտի մոտ ընկած է Կատյան) Տեր աստված, սա ի՞նչ բան է
Կատյուշա... աղջիկս... Հիսուս Բրիտանոս... (Վազում է դե-
պի Կատյան) Անուշիկս վեր կաց... ի՞նչ է պատահել քեզ...
(Վազվում է սենյակում: Դուրս է վազում: Բաղից լսվում է
նրա նվաղուն ձայնը):

Միլենիկովի ՁԱՅՆԸ.—(Բեմի յեսեմ) Ոխոխ-ոխ, ի՞նչ ես հա-
րայ տալիս պառավ:

Այնուհետև.—(Բեմի յեսեմ) Գողեր, Յեզեր Սերգեյիչ...
ես աստված... Կատյուշան ընկած է պոլին... Կտթի բա-
ժակն էլ կտրվել է... (Բառում է ինժեների քեզից) Դե շուտ
արի... ինչ ես փետի պես կանգնել: Արի, ասում եմ:

Միլենիկով.—Ձեմ կարող... ոխոխ... շունչս կտրվում է... Սիրտս
բողազիս է դեմ առել:

Այնուհետև.—Արի, փտած տաշտակ:

Միլենիկով.—Այդ լեւս եմ տաշտակ: Ոխոխ... շնորհակալ եմ:

Այնուհետև.—Մտիկ տուր մի... Սա ի՞նչ է... մեր աչքի լույս
չերեխան... (Լացե է լինում վողբալով):

Միլենիկով.—Համբերիր... վաշտասուն մի արա, Ոխոխ... (Դժվա-
րությամբ ծունգի յե իջնում) Ասում եմ վաշտասուն մի արա
գրողը քեզ տանի... Վոչինչ չեմ լսում: (Լսում է Կատյայի
սիրք):

Այնուհետև.—(Վողբում է) Ոչ չի խփում սիրտը... Ոչ, չի խփում
սիրտը... Ո՛ր, չի խփում:

Միլենիկով.—Խփում է:

Այնուհետև.—Ո՛ր, խփում է...

Միլենիկով.—Գնա դուրսը վոռնա... Բժշկությունից յես վոչինչ
չեմ հասկանում... Զուր տուր... (Դժվարությամբ բարձրացնում
Կատյային, պարկեցնում է անկողնու վրա: Ակուլիման շուր է
բերում):

Այնուհետև.—Իմ խեղճ վորբուկ, իմ անուշ բուլա... Ես ի՞նչ փոր-
ձանք ե, ես ի՞նչ ցավ ե...

Միլենիկով.—Սուս ես անելու, թե վոչ: Կթքեմ ու կթողնեմ կը-
գնամ: Այնտեղ ժողով է, իսկ այստեղ բժշկությունն արա:
Իմ ի՞նչ գործն է բժշկությունը... Արձակիր, պառավ:

Կուրծքը, վոչ թե կոշիկները... Անհասկացող անբան: Նշա-
նատիր կա:

Այնուհետև.—Ի՛նչ:

Միլենիկով.—Նաշատիրնի սպիրտ կա:

Այնուհետև.—Կա, կա, Անցյալ ուր Նիկոլայ Սավելիչին հարբած
դրությունից ուղքի բերեցինք...

Միլենիկով.—Մի փնթվեթա, ալ բեր:

Այնուհետև.—Ո՛ր, անուշ բալիկ, ո՛ր, աղաջեյակս... (Տալիս է
սպիրտ):

Միլենիկով.—Ո՛ր ոխոխ... Գլուխն ինչպես է ուռել ընկույղի չափ:
Այնուհետև.—Կատյուշա աչքերդ բաց արա:

Միլենիկով.—Մի շտապիր, պառավ... Ե խնդրում եմ լաց չլինես
(Ակուլիման զարմանքից ձեռքեր միմիանց է խփում) Շնչա-
ռությունն այժմ լավ ե... Ավելի լավ քան ի՞նչ: Մի փոքր
ել հոտ քաշեք: Այ, այդպես, աղջիկս, այդպես:

Այնուհետև.—(Նայելով Կատյային յեմ փորձելով ժպտալ արցունք-
ների միջից) Այդ յես եմ, Կատյուշա... Այդ յես եմ, Ակու-
լիման, պառավ ախմախը... Իսկույն վաղ կտամ մորդ յե-
տեկից:

Միլենիկով.—(Կոպիտ) Չհամարձակվես գնալ: Չհամարձակվես նրան
գործից կտրել: Ոխոխ-ոխ...

Այնուհետև.—Ե,—դու չի... (Վազում է դուրս):

Միլենիկով.—(Թեացնում է ճնշանեղ) Պառավ: (Ակուլիման դուրս
է վազում): Ոխոխ-ոխ... անխելք պառավ... Իսկ գլխին
է վազում շուր դնենք... Մեծանաս-կմոռանաս... Սատանի պա-
ռավ,—վաղ տվեց... Պանիկա յե գցելու... (Կատյան բաց է
անում աչքեր, ծանր ճնշում է) Աչքերդ փակիր... հանգիստ
պարկիր: Յես քեզ յերկու շնիկի հեքիաթը կպատմեմ: Զվար-
ձալի հեքիաթ է: Վազում է յին յերկու շնիկ .. վազում է յին...
և շարունակ պոչերն է յին իրար տալիս... (Բրքմնջում է)
Հիմար պառավ, անխելք պառավ... Յես պիտի գեկուցեմ,
գեժագրերը մոտս են, իսկ նա փախավ... (Կատյան ճնշում է
խորը-խորը) Վազում է յին յերկու շնիկ... վազում է յին...
(Վախեցած նայում է Կատյային: Շեցնում հագիլ լսելի)
Վազում է յին և պոչերը... պոչերը...

Դռան յետեմ աղմուկ: Ներս է ընկնում Վար-
վարան գունատ, հուզված:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ո՛ւր ե: Ի՞նչ: Ի՞նչ ե պատահել նրան: (Մի ակն-
քարք փառանում ե սենյակի մեջ տեղը, ապա վրա յե ընկնում
անկողնուն): Կատյա: Աղջիկս: Կատյուշա... (Գրկում ե աջիւ
զուխը):

Միմիկովը կորացած, կախ ե գցում գլուխը:

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐՐՈՐԴ

Նույն սենյակը: Սենյակն անկարգ դրության մեջ ե: Մն-
կողինը չի հավաքված: Յերեվում ե, վոր տնատերերը այլ հոգսեր
ունեն, Արեվոտ առավոտ ե: Վարվարան միայնակ ե: Հոգնած
աչքերով նայում ե արեւի ճառագայթին: Ներս ե գալիս Ակու-
լինան, տխրամած նայում ե Վարվարային: Ինչ վոր մի բան ե
ուզում ասել, բայց չի համարձակվում: Ծորուն հառաչում ե:
Հնչում են հարեւան յեկեղեցու զանգակները, Վարվարան վոտքի
յե ցատկում յեվ ուժակտուր գոչում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Լսեցե՞ք, անզգամներ: Յես ձեր բոլոր զանգակները
կխորտակեմ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Խենթացած, ինչ: Այսոր տերունական տոն ե:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մարդու սիրտ տակն ու վրա չեն անում, ծաղրում
են... Զգվելի յե այդ ամենը: (Յերեսն ի վայր ընկնում ե ան-
կողնու վրա յեվ սուս անում):

Միայնակ հնչում ե յեկեղեցու զանգը, նվագում
ե զարմոշկան: Զորս կողմսփռվում ե յերգի թախծոտ
մեղոդիան:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Տառապանքով, փաղափշեկան) Վարենկա...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ծանր, խուլ) Սպանեցին ինձ, պառավ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Հերիք զարդ անես... մի ընկճվիր: Հավաքիր քեզ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ուժանաս) Քայլում եմ ու քայլում... Յեվ չունեմ

յես կանգ առնելու տեղ, չունեմ ապաստան...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Կատյուշան արդեն սկսել ե ժողտալ, առողջութունը
դեպի լաֆե ե գնում: Շուտով վեր կկենա: Հիվանդանոցից
կհանենք: Մեզ մոտ կվերադառնա Կատյուշան: Շատ տան-

ջվեց խեղճը:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Սուս կաց: Ծանր ե ինձ համար, Ակուլինա:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Իսկ թղթերի վրա թշուժ: Յի՞ժիվիկը համար կլանք

մաշել: Մեկ մոտ, գերմանական պատերազմից առաջ մի գիւ-
րեկատու կար... Նրա կինը փախաւ մի ուրիշ գիւրեկատուի
մոտ... Նա սկսեց խմել, հետո յիշ կախվեց: Հիմի ինքը միտք
արա, դրանից ունի ինչ ոգուտ: Իր գործը շատ լավ իմացող
գիւրեկատու էր. Նրանից հետո ինչքան կիսատ գործեր մնա-
ցին: Լավ չի աշխատ: Մարդը անտի ապրի մինչև իրեն սահ-
մանած ժամանակը, վորովհետև ամեն մեկի համար կատա-
րելու շատ գործ է սահմանված և հարկավոր է ժամանակին
վերջացնել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Քննութուն կատարեցին, հարցաքննեցին, բայց վո-
չինչ չբացվեց... Շուն դուրս գրեցին, վորը հաջորդ օրն
բայց չուղարկեցին: Յերեկ գրութունը մեկն ու մեկը բռնել
է, չի թողել տեղ հասնի:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Դարտակ բան է: Մարդը վոր չգտավ, շունն ինչպես
կարող է գտնել:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ո՞վ տարավ թղթերը, Ակուլինա: Հ՞ը, ո՞վ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ում հարկավոր էր, նա չէլ տարաւ: Չար գիտավո-
րութեամբ է տարել...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մինչև վերջին թելը թալանեցին, մինչև հոգուս խոր-
քը: Յեկ մենակ ինձ չե—պառավ, այլ բոլորիս... Մեր ընդ-
հանուր, մեր հսկայական գործը խորտակեցին:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Դու մի վշտանա... Դու քեզ մի տանջիր:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ի՞նչ արեց նա... Նա իմ մեջ սպանեց մարդը... Խից
աչն ամենը, ինչով ապրում էի... Պետական պլանը քանդ-
վեց, ինչքան ֆուս հասավ... Այժմ յես այլևս ինչ գիւրեկատու
եմ... Ո՞ւմ եմ հարկավոր չեմ...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ինչ ես դու յիշ թարմ վերքը քրքրում: Համբերիր,
կլավանա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բայց կար ժամանակ, գործի էլի գնում և չեյի ըզ-
գում, թե վոտքեր ունեմ: Լեռներ շուտ կտայի... Ինչքան
գործ կար շորս կողմը... Այստեղ ցուցածնք անել պիտեղ
ոգնութեան հասնել... Իսկ չերը պլանին, յոթ ժամի վոխելու
աշխատանքին անցա, չերը հասկացա, ինչ են սպասում մե-
զանից, ինչ պատասխանատվութուն է ընկած մեզ վրա,
գլխովին տարվեցի ու զաղարեցի ալլա ցերեկ ու գիշեր տա-
րեքել միմիանցից: Հատիկ-հատիկ հավաքեցինք, Յուրաքան-
չյուր թիվ ամեն կողմից ստուգեցինք, ամեն մի վիճակ
ու թեթեւ արեցինք... Յեկ հիշում եմ մոտեցավ ժամը...

Կանգնեցի չես լուսամուտի առաջ ու ստացի,—լավ է. ինչ-
պես լավ է... Չե՞ վոր չեղել է սիդ, Ակուլինա, չեղել է...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Յեկ կլինի, Վարենկա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յեկ ահա, չես միայնակ եմ ու խորտակված: Յեկ ուժ
չկա բարձրանալու... Ի՞նչ անեմ, պառավ:

Լուսամուտի տակ հնչում է զարմունք. Վասյան
ցատկում է լուսամուտ:

ՎԱՍՅԱ.—Բարե, Վարվարա Իվանովնա:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Թե՛, վախեցրիր, Վասյա:

ՎԱՍՅԱ.—Բարե և ձեզ, բնկեր Գիւղգիչկինա: Շատ ուրախ եմ ձեզ
տեսնել: Իսկ դուք ինչու յեք վատ տրամադրութեան մեջ,
Վարվարա Իվանովնա: Այսօր տոն է և յես վճռեցի ինձ և
Վարվարա Իվանովնա: Շրջում եմ տնից տուն և լավ մարդ-
ուրիշներին զվարճացնել: Շրջում եմ տնից տուն և լավ մարդ-
կանց ուրախացնում: Նշանավոր բան է զարմունք, Վարվարա
Իվանովնա, չի սիրում, վոր նստած նվագեն:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Սկսեց... Ամեն մի խոսքը հեռաց ստեղծ վոսկի...

ՎԱՍՅԱ.—Յես, Ակուլինա Պոտապովնա, աշխույժ որդանիդ ու-
նեմ: Իսկ նոր ճաշարաններում, Վարվարա Իվանովնա, առա-
ջին տեսակի ճաշ է: Այո, Յերեխաների համար էլ մսուր-
ներում ազատ—արձակ է: Վարվարա Իվանովնա, հ՞ը, լավ
կարողացանք ամբողջատորան ընդարձակել, չե՞: Մարդիկ
հարկադրված չեն լինում սպասել ոգնութունը ժամանակին
և հասնում: Գործից չեն ուշանում: Այո... Իսկ սուպի մեջ
վոչ մի միջատ... Յերը մաքուր է լինում, յես, Վարվարա
Իվանովնա ուղղակի աներեւակալի ախորժակ եմ ունենում...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Մոտենալով լուսամուտին, քսացնելով) Մի, տեսնում
ես, տրամադրութունը տեղը չի: Խի՞զ չունեմ, ինչ է:

ՎԱՍՅԱ.—(Բռնեցնելով խփում է իր կրծքին, շուրջով) Յես ամեն
բան հասկանում եմ, Ակուլինա Պոտապովնա: Վոչ մի տեղ էլ
չես հյուր չեմ գնում բոլորովին, այլ յեկել եմ հատկապես
Վարվարա Իվանովնային ուրախացնում: Նվաճումների մասին
խոսակցութունն էլ հենց դրա համար սկսեցի... Չենք կա-
րողանում հասկանալ, ինչպես ոգնել:

Ներս է վազում Մաշան:

ՄԱՇԱ.—Վարվարա Իվանովնա, ձեզ պահանջում են կոմիտե: Շուտա-
գրութուն և ստացվել կենտրոնից: Շուտ յեկեք:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Արթնանալով, վախեցած) Դրութուն, ի՞նչ գրու-
թուն:

ՄԱՇԱ.—Շատ կարևոր, ասում են: Ընկեր կրթություն ուղարկեց ձեր
 յետևից: Կոմիտեն և բջիջը ձեզ են սպասում:
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Վոսքի ցանկելով) Յես իսկույն: Գալիս եմ... (Փրնս-
 բում և քաշկիմակը) Ո՞ւր և թաշկիմակս, Ակուլինա:
 ՎԱՍՅԱ.—(Ցանկելով լուսամուտ) Սա յե, Վարվարա ի վանդանա:
 (Թաշկիմակը ցալիս և վարվարալին):
 ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բնակարանն առանց հսկողության մի թող: (Շատա-
 գնում է):
 ՎԱՍՅԱ.—(Մաշային) Ի՞նչ գրություն: Ո՞ւրից: Վճրտեղից:
 ՄԱՇԱ.—Ձեմ տեսել:
 ՎԱՍՅԱ.—Իսկ հարցնել չե՞լիր կարող:
 ՄԱՇԱ.—Ասում եմ կարևոր է: Բոլորի դեմքերը լուրջ է: Հավաք-
 վել են կոմիտե և վոչ վոքի ներս չեն թողնում:
 ՎԱՍՅԱ.—Ի՞նչ կարող ե նշանակել դա:
 ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ի՞նչ դժբաղդություն է պատահել, չերեխալք:
 ՄԱՇԱ.—Մտածել անգամ վախենում եմ:
 ՎԱՍՅԱ.—Դու չե՛լ լավ ես, կաշադակ: Բղավում ես, առանց վորևե
 դիտկատնություն:
 ՄԱՇԱ.—Ինձ ուղարկեցին:
 ՎԱՍՅԱ.—Իզական սեռի աղջիկ ես, բայց գորշի հասկացողություն
 չունես:
 ՄԱՇԱ.—Դե, ինչ ես կպել: Գլխի չնկա:
 ՎԱՍՅԱ.—Մյուս անգամ գլխի ընկիր... Ա՛խ, գորշը տանի: Ինչ
 կարող ե լինել:
 ՄԱՇԱ.—Ի՞նչ բան է, հօ՞ր:
 ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Վատ է նրա բանը, չերեխալք... Գիշերները հառա-
 չում է, չի քնում, իսկ ցերեկներն ավելի վատ է տանջվում:
 ՄԱՇԱ.—Խեղճ...
 ՎԱՍՅԱ.—Ձե, այսպես չի կարելի: Այսպես վոր գնա,—կամ գե-
 րեզմանատուն, կամ գժանոց...
 ՄԱՇԱ.—Անհրաժեշտ է Վարվարա ի վանդանայի համար արձակուրդ
 վերցնել, սանատորիա ուղարկել:
 ՎԱՍՅԱ.—Սանատորիա: Հիմարություն է: Աղբյուրի մարդկանց
 հանգիստ տալով չեն բժշկում, այդպիսիներին գործով են
 բժշկում... Իսկ գործը ողբ ցնդեց:
 ՄԱՇԱ.—Հապա ի՞նչ մտածենք:
 ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Մտածեցեք, չերեխաներ: Դուք խելոք եք, հասկա-
 ցող. գուցե մի բան կմտածեք:

ՎԱՍՅԱ.—Մի բան պարզ է. վորևե մի սրիկա գործը փչացրել է
 և կոմսոմոլը պետք է Վարվարա ի վանդանային իր պաշտպա-
 նության տակ առնի: Նա վստ դիրեկտոր է: Ամենևին. Մեր
 մարդն է: Առաջադիմ է: Յե՛վ թույլ չենք տա հալածել:
 Ի՞նչ անենք, թե գործը մինչև վերջ չհասավ... Ի՞նչ անենք,
 թե ուշացանք: Ինչքան գործ է կատարված... Նոր կորպուս-
 ները յերրորդ հերթի բանվորների համար հրեն շինվում վեր-
 ջանում է: Իսկ հիմա արդեն նոր խնդիր է առաջացել.—սոց-
 մրցում: Մտնագործարանի հետ պայմանագիր ենք ստորա-
 գրելու:

ՄԱՇԱ.—Համբերություն չունեմ յես այստեղ սպասելու: Գնանք
 կոմիտե. ասենք, վոր կոմսոմոլից ենք:

ՎԱՍՅԱ.—Այ, դա ճիշտ է: Հնչող... (Վազում են դուռ):

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Միայնակ) Բոլորը կարծես գժվել են... Եսպես վոչ
 միայն թղթեր, բարձերն էլ կտանեն... Դուռը փակեմ ու վոչ
 վոքի ներս չեմ թողնի... (Դնում է դեպի դուռ):

Ներս է մտնում Վարվարան, հարձածի պես յե-
 րերալով: Նրա մազերը գգգզված են, թաշկինակը սա-
 հել է գլխից ուսերին: Միջանցքից նրա յետեվին նա-
 յում են վախվորած Վասյան յե՛վ Մաշան: Ակուլինան
 հայացքը հառած, նայում է Վարվարային: Յերկարա-
 տե՛վ լուռություն:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Խուլ, հազիվ լսելի) Հեռացրին...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Ձեռներ միմյանց խփելով) Ձի կարող պատահել...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Նրա օրբուկները դողում են, ուզում է մի բան ա-
 սել, բայց ուժ չունի: Նրա աչքերը չոր են ու այրվում են.
 խոսում է, կարծես յերազում) Բյալագողության համար...
 գործի անընդունակ լինելու համար:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ինչե՞ր ես ասում, Վարվա...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Բեկվող ձայնով) Վորովհետև ծուլ եմ. մոռացկոտ
 եմ... Թղթերի համար... Այն պատճառով, վոր բանվորներին
 հավատը խաբեցի... Ուշացնելու, պլանը քայքայելու համար...
 Այն պատճառով, վոր հուսահատվեցի... (Ընդհատում է յե՛վ
 ձեռնով սեղմում է բերանը, չարսալելու համար):

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Յես նրա աչքերը կհանեմ, ո՛վ քո մասին այդպիսի
 բան կասի... Յես ինքս կոմիտե կգնամ, տրեստ կգնամ...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Խփեցին դիտիս ու շմամ ցած գլորեցին: Իմ վերջն
 է սա.

Մաշան ներս է խուժում սենյակ:

ՄԱՇԱ.—Բոլորը, բոլորը սուտ է, գրպարտութիւն: Մեկն ու մեկը
չար դիտավորութեամբ ամբաստանել է: Վարկարա Իվանով-
նա, մի հավատացե՛ք նրանց, մի հավատացե՛ք...:

ՎԱՍՅԱ.—Յես այդ այդպէս չեմ թողնի: Յես այդ, Վարվաբա Իվա
նովնա, թույլ չեմ տա: Յես նրանց կասեմ... Յես կապացու-
ցեմ: Դա անազնութիւն է:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Զուր աշխատանք է, Վասյա: Ապացուցելն անիմաստ
է: Բանը չեղել—վերջացել է: Մերոնք այստեղ մեղք չունենա-
կարգադրութիւնը կենտրոնից է.—հանել, ուրիշ վոչինչ:

ՎԱՍՅԱ.—Զե, մենք կասենք... Այդպէս չի կարելի: Դա սխալ-
մունք է: Զեր աշխատանքը բոլորի աչքի տուա՞ւ է: Մաշա,
հալգա կոմիտե: (Փախչում է, նրա լեզուից՝ Մաշան):

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ուրիշ վոչինչ... Ուրիշ վոչինչ... (Կարծես նոր միայն
բմբռնելով տեղի ունեցածը, վազվզում է սեմյակում) Դե, Ա-
կուլինա, ողնիւր հովաքենք. մենք խեղույն... մենք այդ ան-
միջապէս...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ո՛ւր:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Այնտեղ, լեռ, կաղարմա... Միայն թե շուտ. շուտ...
վոչ մի ավելորդ բռնեք...

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ինչեր էս հնարում... Վոչ վոք քեզ չի քշում...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վոչ վոք չի քշում, Ակուլինա: Յես ինքս չեմ կարող...
Շուտ այստեղից, վորպեսզի չտեսնեմ այս պատերը, վոր-
պեսզի բոլորը, բոլորը մոռանամ... Ընդմիջտ մոռանամ: Դե,
ողնիւր ինձ... (Վերցնում է մերք այս, մերք այն իւրը, տրորում
նմուրում է, կոխում է կապոցի մեջ: Գնում է մյուս սեմյակ
յով դուրս է գալիս, ձեռքին սիկնիկ յով մանկական վերահիւ):

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Շփոթված գնում է սարուբէտի վրա) Կարող է կա-
տակ է արել մեկը... Գուցե կներեն, Վարյա... (Հավաստիւ
նաւ աչքերով նայում է Վարվաբային):

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դու վերջին անգամ չես ել ուզում ինձ ողնել:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ախր ի՞նչ է... Ինչե՞ր էս ասում... Նույնիսկ չեմ հաս-
կանում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ոգնիւր իրերը հավաքենք:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Եդ ինչեր էս հնարում ախր: Այդպիսի որենք չկա,
վոր մարդու տանից դուրս անեն:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ե՛լ, պառավ, սա դերեկտորի բնակարան է և պետք
է աղատել: Հասկացա՞ր: Ի՞նչ վերցնենք... Ի՞նչ... Սա հար-
կավոր է... Սա հարկավոր չէ... Կատյայի իրերը ձեռքով կը-

տանեմ... Սա—կապոցի մեջ... (Նետում է բոլոր իրերը, բացի
իր համար քանգազին վերահիւյից յով սիկնիկից) Վոչինչ էլ
հարկավոր չե ինձ:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Բա եդ վոչնց եղպես: Վոչնց կընի եղպես: Զեմ կա-
րողանում հասկանալ... Դե առանց ինձ դու ո՞ւր ես գնալու:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ասում եմ յետ,—այնտեղ, վորտեղից յեկել եմ...
կգաս ինձ մոտ հյուր. թե՛ խմելու... Շաքարահաց կառնեմ,
մեղր կառնեմ... (Փաթաթում է Կատյայի վերահիւն, կապում
է քաւիկնակի մեջ):

Ներս է գալիս Նիկոլայը:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մ. այդ դժ յես... Ակուլինա:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Ի՞նչ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ակուլինային) Մի բռնեցի՞ր դուրս գնա, լեռ ամուս-
նուս հետ խոսելիք ունեմ... (Ակուլինան տատնվում է) Գնա.
գնա, պառավ:

Ակուլինան, վախվորած չորս բոլորքը նայելով,

դուրս է գնում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Բաղնի՛ք էս գնում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Նոր բնակարան:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ելի ինչե՞ր էս հնարում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Բոլորովին գնում եմ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ինչո՞ւ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Կատյայի հետ ապրելու չեմ կազարմայում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Հապա յես:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դժ... Դա, կոլլա, ինձ չի վերաբերում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Ինչպէս թե չի վերաբերում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Այնպէս: Ամեն ինչ վերջացավ, յես ել վերջացա:

Կար դերեկտոր վարվաբա Գրեբնեա,—և չկա այլևս: Հանե-
ցին: Ի՞նչ էս հոնքերդ կիտում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Հոպա ի՞նչ, կհրամայես պար գամ:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դու մի հուզվիր: Տեսնում ես, յես ինչպէս հանգիստ եմ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—Գործադուրի ամուսնուցդ ուզում էս փախչել: Ուրիշ
հե՞տ էս կապվել: Մենք ել անբան անասուն չենք, մենք ել
աչք ունենք, ինչպէս հարկն է:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Մի գոռա: Այժմ գոռալ հարկավոր չի, Կոլլա: Դա
արդեն դուր գոռոց է: Քի՛չ ենք մենք այս վերջին ամիսները
միմիանց յերես պոկել ու ստորացրել իրար: Արի բարեկա-
մաբար բաժանվենք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Լավ ես յերգում... (Մոտենում է քնդհուպ, հայացքը զամում Վարվառայի աչքերին) Անունն ասա:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Ի՞նչ անուն:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Սիրեկանիդ:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Ի՞նչ հիմարն ես դու:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Կատակ մի արա: Յես գիտեմ ինչպես հողիվ մաքրեմ նրա հետ: Թույլ չեմ տա, վոր նա ինձ խայտառակի: (Բռնում է Վարվառայի ձեռքը) Վորտե՞ր: Վեր ժամանակից ես նրա հետ...

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— (Խլում է ձեռքը) Ասա. բաց ձեռքերիդ աղաատու թյուն մի տուր... Կալվածատեր... Սեփականատեր...

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Վարդա:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Նորից ասում եմ,— մի գոռա: Յեվ լսիր...

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Բավական է, շատ եմ լսել:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Դու քո այդ հիմարությունը թող: Մեղդ չեղած դա՛գանը շղթայիր: Յես քեզ հետ, ինչպես մարդ ուզում եմ խոսել:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Դե լավ. ասա, իսկ մենք կլսենք: (Նստում է սեղանի ծայրին):

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Նախ և առաջ սեղանից իջիր: Մեր հացը չես հարգում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— (Դժկամակուրյամբ իջնում է սեղանից) Դե լավ, լավ:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— (Փափկելով). Յես ուզում եմ, վոր դու հասկանաս, Նիկոլայ: Միթե չես կարող ահա այդպես, մարդանման, ընկերաբար աչքերիս նայել... Դու առաջինը հեռացար ինձանից: Հայտարարեցիր, վոր մեր զգացմունքները ընդմիջող ոտար են միմիանց... Յես տանջվեցի... չես լաց յեղա... Դու անուշադիր թողեցիր: Դու գիտեիր, վոր չես մինչև կոկորդ թաղված եմ աշխատանքում, վոր քնելու դալու չեմ տուն: Յեվ հանգիստ ելիր... Դեզ մեջ նստած եր զզվելի արուն... Իսկ չես կանացի թուլությամբ ընդունում ելի քո փաղաքը՝ շանքները... Ամբ... ինչ անասնական կյանք... Իմ աչք կանացի թուլության համար չես թքել եմ ուզում իմ յերեսին: Իսկ հիմի վոր չես եմ հեռանում, դու կատաղում ես: Ունդն ե արթնացել քո մեջ, փթած սեփականատեր... Դեզ հարկավոր չե, ուրիշին ել չես տա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Չեմ տա:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Վոչ վոք հարկավոր չե ինձ, իսկ յեթե հարկավոր

լինի, ազնվորեն կասեմ: Այս ամբողջ ժամանակ չես միտք եմ արել մեր միասին տարած կյանքի մասին, շատ եմ միտք արել... Ինչ յեղել ե— չեղել ե... Բաժանվենք յեղբայրաբար: Յեթե չկա սեր, ել ինչեւ յերկուստեք խորտակենք մեր կյանքը: Գնա նրա մոտ: Նա. յերեկ, լուրջ սիրում է քեզ: Ձեր բնավորություններն ել միմիանց համապատասխանում են: Նա յերիտասարդ է, թրվուն: Յերեկա կունենաք. Միայն թե մի տանջիր նրան, խնամիր, և մի խմիր, կոչա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— (Յերեսը դարձնելով) Դե ի՞նչ հոգսն ե:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Մի խմիր, սիրելիս, խնդրում եմ քեզ: Գնա դիտարանսեր, բժշկվիր: Ողին չաբիք ե.— չաբիք ե բանվորներին համար: Ողին յերեխաներին խեղանդամ ե դարձնում: Կատու շան արդեն մեծ է, ամեն բան հասկանում ե: Հասկացիր այդ: Դե, ահա բոլորը... Դե, մնաս բարի...

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Ելի ինչ ե... Ի՞նչ մնաս բարի... չեմ գնում...

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Եհ, ինչպես գիտես... Ել ի՞նչ ասեմ... Սիրել եմ քեզ, կոչա... շատ եմ սիրել... ինքդ գիտես, սիրել եմ ճշմարիտ, իսկական... Յեվ այլևս չեմ կարող... Պոկած խոտը, ինչպես ասում են, այլևս չի կանաչի...

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Ինչեւ չես կատուշայի իբերը տանում:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Դեզ հարկավոր չեն: Կատուշան ինձ հետ ե ասլուրում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Իսկ դու վերտեղից գիտես: Գուցե շատ հարկավոր են: Գուցե չես առանց կատույի ասլուրել չեմ կարող: Դու քո քթից գենը չես տեսնում: Ձեռք գգում:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Աղբառ Ղաղարոս մի ձևացիր... Դե քո ինչինն ե հարկավոր այս օրինակը:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— (Ձղալի) Թող: Տեսնել չեմ կարող:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Դեզ ասլուրել ես դու, Նիկոլայ: Լուրջ խորհուրդ եմ տալիս— բժշկվիր: Հետո ուշ կլինի:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— (Վազվզելով սենյակում) Ի՞նչ գործ ունես դու ինձանից: Ինչ ես գրգռում:

ՎԱՐՎԱՐԱՅ.— Հանգստացիր: Վոչ վոք քեզ վատություն չի կամենում: Այ, զգացի հիմա, վոր դու թույլ չես, և ուզում եմ ողնել քեզ: (Մեկնում է ձեռքը) Դե, մնաս բարի... Ձեռք ուզում ձեռք տալ:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Ձեմ կարող չես քո խոսքերը լսել: (Բռնելով գլուխը, փախչում է: Վարվառան, թիկնիկը ձեռքին, նայում է նրա յեթեղից):

ՎԱՐՎԱՐԱ. — Զորմացալ հրաժեշտի՛ն... Թույլ մարդ...

Ներս են գալիս Կրյուկով, Վլասյեվը, Վասյանը,
յեվ Մաշան:

ԳՐՅՈՒԿՆՈՎ.—Յեկեք, ընկերներ, այստեղ է։ Մենք քեզ մոտ ենք
լեկել, ընկեր Գրեբենկա, բոլորս միասին։ Դա մի բան չի—
փախչել։ Հարկավոր է բացատրվել։

ՎԼԱՍՅԵՎ, — Ո՛ւր փախար: Մենք անգամ չկարողացանք ուշքի գալ:

ԿՐՅՈՒԿՈՒՄ.— Յեկ պարզ խոսանք: Իմացիր, Թանգադին ընկեր,
 վոր դա մեք մեկըն չէ: Դժբախտութեան և պատահել—բո-
 լորս պատասխանատու չենք. իսկ դու, վորպէս զիրեկտոր,
 ամենից ասելի:

ՎԼԱՍՅԵՆՎ. — Վարվարա Իվանովնա, լես տրեստում քեզ համար սարի պես կանգնեցի, գործի բոլոր հանդամանքները նկարագրեցի: Բայց տեսե՞ք ինչ բրդոշ ստացվեց:

ԿՐՅՈՒԿՆՈՎ.—Անցյալ օրոյովում, յերբ քեզ վրա հարձակվեցին, չես առաջինն ելի, վոր բողոքեցի: Հիմա լել ասում եմ.— ինձ համար միևնույն է, թե մեղանից ով է զերեկտոր. մենք բոլորս մեկ լինք, բայց միայն դու վոչ մի հանցանք չունես: (Վառնալով բալտին) Բոլորիս հետ ել կարող ե անհաջողութուն պատահել: Հանցանք չկա, քնկերներ: Այս բանը չես ամեն տեղ կասեմ:

ՎԱՐՎԱՐԱ. — Վոչ վոք ել չի մեղադրվում: Արդարանալն ել
զուր է:

ՎՃՍՅԱ. — Սպասեցեք, Վարդարա Իվանովնա, թող նրանք ա-
սեն. Վատ է, չեթե մեր մեջ խուլ թշնամանք սկսվի:
ԿՐՅՈՒԿՈՎ. — (Զերիբռեմ) Բա՛ն.

ԿՐՅՈՒՆՈՎ.—(Ջեմմառեմ) Բիշէ բան է անցել-դարձել, ընկեր
Գեորգենեմիտ: Յիս էլ առաջ գործի հաշտութեան չեյի հա-
վատում, զարմալալ եյի անում: Բայց հետո խոստովանեցի
իմ սխալը: Կարելի չէ ասում եմ, չոթ ժամի փոխադրել...
Յերբ համողիցի, վոր մեր տղաները գիտակից են, վոր
բոլորը, նշանակում է, մեղ հետ են, չերբ տեստ, վոր մենք
մինչև ատամներ զինվել ենք, առաջինը ասացի.—սկսենք,
ընկերներ միաբան: Իսկ հիմա սոցիալցումով ենք բոլորին
վոտքի հանել: Ել բանն ինչումն է:

ՎԼԱՍՅԵՎ. — Վերափորվել ես դու, տրամադրուած լինելու ես,
 իսկ մենք կամենում ենք համեարալիս ապրել: Յեթե, որ ինտելի-
 համար, ինձ հիմի վերեկտոր են նշանակել, դրանում յես

մեղաւոր չեմ: Յեւ չեմ ձգտել գրեկեաոր դառնալ: Զաւթ չեմ թափել զբա համար: Քո վտարի տակ չեմ քանդել... Դողությունից հետո չորը գեկեւցման համար կենտրոն զընացի, մոչ մեկի՛ն մոչ մի խռքով չեմ վատարանել:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ. — Վոչ վոքի չեմ մեղադրում: Վոչ վոք իմ ճանապարհը
չի կտրել: Յեղ չեմ կամենում զանազան արդարանալու խոս-
քեր լսել:

ՎՍՍՅԱ.—Վարվարա Իվանովնա, 46⁰ վեր ամեն մարդ ցանկանում
է տրդարագնող խոսք ասել:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ.— Խնդիրը խոսքի մեջ չի: Խոսքեր հարկավոր չեն ինձ: Ձեռն ուղղում յիս այլևս խոսքեր: Մի բան իմացե՛ք.— գող— ալազակը մեր մեջ է գտնվում... Բաղում, կազարմաներում — ամեն տեղ նրա խավար հետքը կա:

ՄԱՇԱ.—(Վախեցած) Վարդաբա իվանովնա, ինչեր եք ասում:

ՎԱՐՎԱՐԱՆ. — Խորամանկ գող ե: Պատի միջով աներևույթացավ,
փողու հետ խառնվեց... Ո՞ւր ե նա: Ո՞վ ե նա: Ինչո՞ւ չի
հայտնվում: Ո՞ւմ կարող եմ այժմ չես հավատ ընծայել: Յե՞կ
այն չե ինձ ցավ պատճառում, այն չե ինձ համար օարսա-
փելի, վոր ինձ տապալեցին, այլ այն, վոր մեկ մոտ, գոր-
ծարանում կան սրիկաներ, վորոնց համար իրենց անարդ
կաշին ամեն ինչից թանգ ե: Ել ինչ բանվորներ ենք մենք
չեթե մենք ինքներս մեր պետությունը կործանում ենք:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ. — Գուցե, իսկապես ել ինժեների գործն ե:

ՎԱՐՎԱՐԱ.— Սուս արա, աճխիդ: Մի բան լինի թե՛ն, ինձե-
հերն և մեղավոր: Վոր մասնադետ և— ուրեմն, ֆեստաբար և:
Սուս ևս ասում, միշտ ալդպես չե: Շուտով բոլորս կսկսենք
մեկս մյուսի վրա գցել: Մեղանից լուրաքանչյուրի մեջ ո՛ճ և
բուն դնում արդեն:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.— Ընկեր, ինչու չես վերադարձում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Վերսկի հեռու չեմ տեսնում նրան, որպես ինքնուրույն
գլխավորով է մահ գալիս... Այն, թե ինչու: (Գազվում է ծիծաղ
վում է անկյունում, միանգամից հանկարծ բռնանում, կոտոր-
վում վերջին ուժերն: Շանք լուրջությամբ, վերջ ամեն մեկն ի-
րեն վաճ է գգում):

Եւն վաս և զգում)։
 Շտապով մտնում և Մելինկովը։
 ՄԻԼԻԻՆՈՎ.— (Մանրակլով) Ընկերներ, հեռագիր և ստացվել։ (Բռ-
 լորը դառնում ևն ինձեներ ի կովը) Ոխ—ոխ... Առաջագրում
 ևն ժողպետի կրկին նախապատրաստական աշխատանք

Այսինքն յոթեանյա աշխատանքի փոխադրել ու: Յեվ ամենակարճ ժամանակամիջոցում կատարել:

ՀԱՍՅԱ.—Իսկապէս:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ. — Ի՞նչու: Ինչպե՞ս թե:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Դադարից հետո) Այ՛ զեղ բան—հենց հիմի պետք երևի:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ — Վոչինչ չեմ հասկանում: Չե՞ վո Վլասիլին պարզ
ասված եր, վոր կենտրոնից նոր մարդիկ են ուղարկվելու
աշխատանքի համար:

ՀԱՍՍՅԵՎ — Մենք այստեղ գլուխներս կորցրել ենք:

ՀԱՍՅԱՆ.— Զգիտեմ ըսկի ինչ ասել:

Բոլորը շփոթված են:

ԹԻՆԻԿՈՎ.—Առաջարկում եմ... Ո՛րս—որս... առաջարկում եմ շը-
տապ կարգով քննութիւնն առնել:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ընկերներ, ինչպես կամենաք, բայց այդ դեպքում
յես արձակուրդի եմ գնում:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ. — Համբերիր, փախչելու ժամանակ կգտնես. Գործը
լուրջ ընթացք է ստանալում: Ձի կարելի, ընկերներ. գլխանց

ՎԼԾՍՅԵՎ.—Այդ դեպքում, անա իմ խոսքը.—Թող սպեցները գան։
Յես նրանց ամեն ինչ կբացատրեմ։ Թող իմ աչքի առաջ
աշխատեն։ Վոչ մի տեղական հանձնաժողով չեմ հրավիրի։
Բավական շատ ենք նստել։ Ինչ կարիք կա ձեզ կտրել ձեր
առմիջական գործից։ Հարկավոր դեպքում յես մենակ ել կա-
րող եմ սպեցներին բացատրել։

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Պարզ է. դու հիմի դիրեկտոր ես, նշանակում ես,
կարգադրում թու՛ւն արա:

ՎԱՍՅԱ.—Այդ բոլորը ձիշտ ե, ընկերներ: Այդ ամենը տյոպեա ե
Գուցե Ֆեգոր Ստեպանիչը մեծ փորձառութիւն ունի,
գուցե նա առանց մեզ էլ յալա գնա: Այդ բոլորը լավ ե...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Իսկապես դա ճիշտ է. չէն ընդունիր:

ՄԱՐԿԱՆ.—Այնպես կը աղեն, ա՛յնպես կը աղեն...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.— Գառնան իրավացի յի: Հրաժարվելը հեշտ է, բայց
դրանից ինչ կստացվի: Ահա բանն ինչու՞մն է:
Դիտվածություններն են:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Կայսերական) Դու յենվածությունն անում ե:

ԳՐՅՈՒՆԿՈՎ. — Վոչ թե լեա նահանջեցի, ալ խնդիրն ավելի լուրջ
ե քան կարծում ես գու:

ՎԱՍՅԱՆ.—Դուքս ե գալիս, ժոր մեզ շփոթեցնելը հեշտ է: Միմե-
անց ոճիք ենք ձեզ տալիս:

Տիկնիկով. — Բուսեն, ընկերներ, պատասխանատու բազմ լինե՞լուք պարտավոր ենք ալսոր և չեթ հեռագրով հայտնել մեր պատասխանը: Ոխ-սիս... Յեւ ճիշտ ու վերոշակի պատասխան:

44034.—*P^ony* *manis*, *manis*.

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Թող այդպիսի լինի: Ինչ արած... դուրս և դալիս,
վոր աղպես եյ պիտի անենք:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Շատ կուզենայինք, բայց միայն թե հոգնել ենք բոլորս... Այդպիսի շագրուկդ չեն կարող տանել: Ամեն ոք, ամեն ոք... Ձեռքերը չեն բավականացնում, հալից ընկեւ, հնք: Ահա ինչ:

ՎԼԱՍՅԵՎ. — Չորհեմի հենք, ինչ ասել կուզի. . Նորից ինչքան պիտի
քաջ գանձե... Զե, ընկերներհր. ուժասպառ. հենք չեղեմ, չհեք
դիմանա, չհեք հաղթահարի:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Այո... Այդ մեկն այս... Դժվար է, դժվար, Հենց

Հաղթահարել...
 ՎՍՐՎՍՐՍ... (Գանադա հաղթեցով հայում և բոլորին, ապա ակրմ-
 դես հայում և յուրաքանչյուրի դեմքին, խուլ ձայնով) Չհնձ
 հաղթահարել (Սկիզբաբաղին լուրջուն: Բոլորը հայում են
 վարվարային): Ինչպես թե չենք հաղթահարել: Սա ինչ քան
 է: Ո՞վ ասաց: Ո՞վ հնարեց: Ո՞ւմ գլխում այդպիսի միտք
 ծագեց: Հոգնե՞լ ք: Թուլացե՞լ եք: Մայրաքաղաքում, ըն-
 կերներ: Յիս կարծում եյի մեղ չեն վստահում, չես կար-
 ծում եյի մեղ բոլորիս ավելով գրողի ծոցն հն ուղարկում:
 Բայց չեթե գրում են, չեթե իրենք առաջարկում են... չե
 վոր դա նշանակում է ամեն ինչ: Նշանակում է մենք դեռ
 կենդանի չենք: Բացառապես, ուրախանալ և հարկավոր,
 վոր մեղ կրկին կյանքի կոչեցին, խաղաղասիրտներն կնիքը
 մեր վրայից դեն նետեցին: Վերջին ուժերը պիտի քամել
 ինձ փոխեցին... Դատարկ բան է: Վրասելով հանձնաժողով
 կհրավիրել: Թող նա ղեկավարի... Հարցը գրանցումը չե...
 Այստեղ գործը... միտք գործը հարցությունն առաջ: Մեր
 գործը, ընկերներ: Մենք ունեն փորձ, գիտություն... Վո-
 ռոյ բաներ կվերհիշենք, մնացածը նորից կմշակենք:
 Ինչպես գործը գործը մնացել են:

Երևի եղի՞նք... Որո՞շմար... Իմ բոլոր գոհակները
չլսի՞մք... լսեցի՞ք: Կատարե՞նք, ուժ և արդ-

58

Նույն չենք խնայի: Բոլորը, ինչ վոր ունենք, կնվիրենք:
 Բոլորը բոլորը, ընկերներ, առանց մնացորդի:
ՎԱՍՅԱ.— (Աղաղակում է) Առանց մնացորդի: Սկսիր, ալբեր—
 խանձիր, աղերք: Ո—հո—հո...
ՄԱՇԱ.— Վասյա գոչիր կոկորդովդ մեկ, ամբողջ գործարանով
 մեկ...

Վասյան և Մաշան ուրախ, հաղթական
 բրբջում են:

ՎԱՐՎԱՐԱ.— (Կապոցը լեվ սիկեիկը ձեռքին) Նորի՛ց սկզբի՛ց: Աշ-
 խատանք, ընդհանուր աշխատանք: Համերաշխ, ամուր: Ան-
 հանգ, առանց փչացումների: Ճանապարհը կամրացնենք
 նոր շախմատով... (Ընդոս գառնում է դեպի Կոյուկովը,
 բաբառ, ազգու) Ընկեր Կոյուկով գրիր տրեստ պատասխան
 հեռագիր, — աշխատանքը սկսում ենք...

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

Նույն սենյակը, բայց այլ կահավորությամբ: Այստեղ ապ-
 րում է նոր դիրեկտորը—Վասյեվը: Զգացվում է, վոր ապրող-
 ները վորոշ ունեվոր են յեվ քաղբենիական փայլով տար-
 ված: Մեղանի վրա աժանագին նկարներ չեվ լուսանկարներ:
 Փրված ու շաղկված Լիզան փռվել է բազկաթոռում: Մաքրում
 է յեղունգները: Վասյեվը—շատ աղջեցիկ տեսք բնդունած յեվ
 ինքն իրենից գոհ, լայն—արծակ կոստյումով, ոճիքով յեվ վառ
 փողկապով, ձեռքերը զրպանները դրած, քայլում է սենյակում:
 Շքանչանում է իրենով, իր հարթուկած անդրավարտիկով, պրե-
 պլան կոշիկներով: Կոստյումի ծախ կողմի դրսի զրպանից դուրս
 է ցցված կարմիր գույնի իներնահոս գրչակոթ:

ՎԱՍՅԵՎ.— Յեբրորդ հերդն անցնելու յե քառորդ ժամից:

ԼԻԶԱ.— Յես չախտի կարողանամ մինչ այդ մանիկյուրս վերջացը-
 նել:

ՎԱՍՅԵՎ.— Վոչ վոր չի նկատելու քո հիմարությունները:

ԼԻԶԱ.— Դու չես նկատի, բայց ուրիշները նույնիսկ շատ կնկա-
 տեն... Ինքդ զարդարվել ես փաստորեն... Բու եդ գալս-
 տուկը հիանալի չե... Քեդ կարելի չե ուղղակի տրեստ փոխա-
 դրել յեղբայր:

ՎԱՍՅԵՎ.— Տրեստ: Ինչ կա վոր, — դա որինական փաստ ե:
 Զուր չե վոր այսքան ժամանակ աշխատում եմ տրեստ փո-
 քադրելու համար: Ահա նամակը, վոր առաջարկում են փո-
 խադրվելու: Գնում ենք Մոսկվա, — առանձին ընակարան
 կանախիզացիայով և տեխֆոնով, նույնպես և ավտոմոբիլ
 ամբողջովին իմ տրամադրության տակ:

ԼԻԶԱ.— Ախ, յեղբայր ջան, շատ եմ սիրում յես ավտոմոբիլի
 սուլոցը: Դե սա ինչ կլանք է այստեղ: Ինչ գիտակցական
 վերաբերմունք ունենք: Գլխարկ ես ծածկում, բրապետ ես

հագնում—խոհույն բոլորը ծածագում են, կարծես յես տկտր
եմ մտն գալիս:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Արտասահմանում բոլոր բանավորներն շլայալ չեն
ծածկում, իսկ մեզ մոտ մի բան անում ես թե չե, իսկույն
«բուրժուա» ես:

ԼԻԶԱ.—Նախանձ մարդիկ են, ուրիշ վոչինչ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Այո, պետք է կարողանալ դիպլոմատիա պահպանել:
Ամեն կողմից վտարի տակ քանդում են,— նույնիսկ կարելի
յե ասել հակահեղափոխություն ե: Իմ պաշտոնը պատաս-
խանատու պաշտոն ե: Այստեղ չե, վաղը մի վորե փաստաբար
լույս կնկնի, ումը կնետի:

ԼԻԶԱ.—Մարտիկի լի... Մի վախեցրու ինձ, խնդրում եմ: Յես
ըզային եմ: Ա՛խ, ուզում եմ փոխադրվել կենտրոն: Դաշնա-
մուր կառնեմ ու կսկսեմ մի մատով ուսմանս եր նվազել:
Սիրում եմ սրտատուչ ուսմանս եր:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Նախանձ եմ, վորովհետև յես անցկացրի լոթ ժա-
մի փոխադրելը: Իմ դիրքերում թյան ժամանակ աշխատան-
քը վերջացրին և ճիշտ նշանակված ժամկետին, առանց
հապաղումների և զանազան դողալուների: Անցնում ենք
անընդհատ: Իմ գործարանը հարվածային է և նրա մասին,
կարելի չե ասել, նույնիսկ լրագրերում գրում են: Ահա թե
ինչ:

ԼԻԶԱ.—Իսկ Վարյան չարությունից չորացել տալիք է դարձել:
Ենպես և ծակում... Նրա հացացքը խելագարի հացացք է և
բոլորովին ուղղակի ծակում է, ուղղակի ծակում...

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ինչ է վոր Վարյան: Վոչ մի առանձին բան: Բերան
պատում մեծախոս:

ԼԻԶԱ.—Առաջ անսահման գովարանում էլին: Մինչև չերկինք ե-
յին հասցնում: Ուղղակի սրբացնում էլին... Հրաշագործ
սրբապատկեր... Յես ես ժամանակվա ընթացքում շատ եմ
ինտելիգենտացել և սովորել եմ մարդկանց ճանաչել: Դա
փաստապես:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Սովորելը—սովորել ես, բայց քո ձրիակեր Նիկալա-
յին վզիս ես նստացրել... Այդտեսակ քաղաքականությունը
ինձ դուր չի գալիս: Դու անգործ ես, նա—կրճատված, իսկ
ուսելու մեջ լավ եք: Դու նրան ասա, վոր խելքի դա, թե
չե տանից դուրս կանեմ:

ԼԻԶԱ.—Կարիք չի լինի... Կզնանք Մոսկվա ու կրամսնվենք:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Այդ դեռ չե՛ր և լինելու, իսկ դու հիմի նրան խել-
քի բեր: Ամբողջ ուր մենակ քե՛նի գիտե և ողի կուլ տալ:
Յե՛մ ընդհանրապես, նրա ապուշ դեմքն ինձ ձանձրացրել է:

ԼԻԶԱ.—Իսկապես վոր, չեղբայր, առաջ նա անսահման դեղեցիկ
եր: Թրե և զալիս անվա, քիթը կախել է ու շարունակ
կոնյակ և պահանջում: Ողին նրան ամենևին չի գոհացը-
նում:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Յես կոնյակի փող չունեմ: Վաղը, ով գիտի, շամ-
պանիկ պահանջի: Կուզենա լերաժշտությամբ զվարճանալ:
Յես չեմ կարող աշխատել ու նրան պահել:

ԼԻԶԱ.—Ե՛, գրողը նրա հետ, չեղբայր... Արի ավելի լավ է,
քաղաքի մասին լերագնեք: (Բարձրանում է տեղից և ուղ-
ղում է հագուստը): Նոր հագուստ կհագնեմ, յեղունդներս
կմաքրեմ ու կզնամ տրամվայով Մոսկվայում դրոսներու:
Յե՛մ յուրաքանչյուր հանդիպող աչք կշոթ վրաս ու կհարց-
նեմ.—«Ես ո՞վ ե ասյ աննման գեղեցիկության տեր ինտելի-
գենտ որբորդը»:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Նայելով նրան ու ծիծաղելով) Ա՛խ, դու, շոն
աղջիկ...

ԼԻԶԱ.—Յե՛մ անսահման եք դուք, լեղբայր, դեղին կաշվի
հագուստով և դեղին պորտֆելով:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Հրաշալի... Հարմար գեպը լինի,—կառնեմ:

ԼԻԶԱ.—Ամբողջ արեստը մեզ մոտ թե՛ և խմում և ֆուտբոլում
պարում:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ա՛յ քեզ մասխարա, զվարճացրի:
Արագ մտնում է Կրյուկովը

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ֆեոդոր Ստեպանիչ, յերբորդ ամենան պատրաստ-
վելու սիգնալը շուտով կտան: Շարքերով առաջ կշարժվենք
նոր կորպուսների մոտից:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Շատ հիանալի:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Գնանք, Ֆեոդոր Ստեպանիչ, հարկավոր է կար-
գավորել ճառ ասել...

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Թող իրենք իրենց կարգ կազմեն: Ծառը յես լուսա-
մուտից կասեմ:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ինչպե՛ս թե:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Շատ պարզ: Պարտի նման: Շարքերը կանցնեն
լուսամուտի առկալի իսկ այստեղից կվողճունեն:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ապախիր, ապախիր: Դա ինչ բան է: Լավ չի դուրս
գալիս: Անհարմար է:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ի՞նչն է անհարմար:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Լուսամուտից:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Իսկ իմ կարծիքով, այդպես շատ հարմար է և նույն-
իսկ ավելի հանգիստավոր:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Իհ, չգիտեմ: Յերևի կատակ էս անում... Դրա հա-
մար մեզ չեն գովաբանի: Յեվ ընդհանրապես, չես չեմ հաս-
կանում, ինչ էս նստել տանը, ինչ էս դարդարվել... Մաք-
դիկ աշխատանքի չեն դնում,—նոր մարդիկ են գալիս,—հի-
մի հարկավոր է ցույց տալ մեր ուղղմական պատրաստա-
կանությունը, իսկ դու մասկարադ էս սարքում:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Հիմարություններ են դուքս տալիս... Ի՞նչ մասկա-
բադ: Ամեն ինչ պետք է տոնական լինի, շքեղ: Այսուր մեծ
որ է: Յեվ յես ուզում եմ, վոր շուքով անցնի:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Դու յես իմանում... Միայն, իմ կարծիքով, յիժե
դու դիրեկտոր ես, պետք է բոլորի հետ լինես, և վոչ թե
գուբերնատորի նման ցցվես լուսամուտում,—ահա ինչ:
(Գնում է):

Սուաջին շլակ:

ԼԻԶԱ.—(Ականջները փակելով) Ֆու, ինչ ճղճղան է:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Առիթ են ման գալիս, վոր կռվեն: Յես իմ տեղը
լավ եմ իմանում և կարիք չկա ինձ ցուցմունքներ անել:
Զարգարվել եմ, վորովհետև տոն է: Յեվ վոչ մի պախարա-
կելի բան չեմ տեսնում դրա մեջ... Սկսվում է արդեն...

Ներս է վազում Վասյան:

ՎԱՍՅԱ.—Ֆեոդոր Ստեպանիչ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ե՞լի ինչ կա:

ՎԱՍՅԱ.—Ֆեոդոր Ստեպանիչ, մենք արդեն շարք ենք կանգ-
նեցնում: Հարկավոր է վողջունել:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Յես արդեն կարգադրել եմ, վոր իրենք պատրաստ-
վեն: Յես այստեղ կդիմավորեմ:

ՎԱՍՅԱ.—Իսկ ձեզ սպասում են այնտեղ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Այ քեզ անհասկացող հիմարներ: (Խլում է գլխարկը
ու գուրս գնում Վասյայի հետ):

Իրզան քայլում է սենյակում, սահում է հայելու առջև:
Հայտնվում է Ակուլինան:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Զուգվել—գարդարվել էս, անդործ ապականու-
թյուն:

ԼԻԶԱ.—(Խլում է սեղանի վրայից մի գիրք ու նետում նրա վրա)
Այ քեզ, ջադու:

Ակուլինան անհայտանում է: Մյուս սենյակից գալիս է Նի-
կոլայը: Նա զգզզված է, գունատ, բունքերը սպիտակել են,
սափրված չէ:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—Ե՞լի թրխեցնում եք... շարունակ թխեց ե...

ԼԻԶԱ.—Ո՞վ է թրխեցնում: Վոչ վոք ել չի թրխեցնում:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—(Գոռում է) Դձ: Բոլորդ... Դուք ինձ կխեղաբեց-
նեք:

ԼԻԶԱ.—Ինչ էս փրփրում:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—(Բնկնելով արուի վրա) Քունքերիս մեջ շարունակ
թխթխում ե... Որ ու գիշեր...

ԼԻԶԱ.—Շատ վոր խմես—ուրիշ տեսակ կթխթխես:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—Լիզա:

ԼԻԶԱ.—Դժվեցի՞ր:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—Մի ճչա ինձ վրա, չեմ կարողանում ճիշ լսել:

ԼԻԶԱ.—Ինքդ ճղճղում ես խոզի ճուտի նման:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—(Շեռելով) Նա ճչում է, Լիզա... Ամբողջ որերով նրա
ճիչն է իմ ախանջներում...

ԼԻԶԱ.—(Փակելով ախանջները) Չեմ ուզում նրա մասին լսել,
լսի՞ր:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—Յեվ նրա աչքերն եմ տեսնում... Դիշեր, ցերեկ... ամեն
տեղ նրա աչքերն են...

ԼԻԶԱ.—Իսկ դու մի հիշիր:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—Նրա աչքերը մեծ են... Սարսափելի աչքեր են...

Անցնում եմ փողոցով, իսկ նրանք նայում են իմ ծո-
ճրապին... Շուտ եմ գալիս—վոչ վոք չկա... Յերեկ մու-
թի մեջ փողոցում վախեցա, սկսեցի վաղ տալ... Վաղ եմ
տալիս ու սայթաքում, իսկ նրանք—իմ լետեից... (Ցնցվե-
լով) Մի ճչա, Լիզա, պատվով խնդրում եմ—մի ճչա:

ԼԻԶԱ.—Հերիք կտրատվես... փոքր չես: Յիժե սկսես չերեխայու-
թյուն անել, Մոսկվա չեմ գնա այլևս: Չեմ կարող յես քեզ
հետ ապրել:

ՆԻԿՈՒԱՅ.—Այլևս խմել չեմ կարողանում... Ողին ավելի չե պար-
զում միաքա... Յեվ սարսափում եմ...

ԼԻԶԱ.—Գնա ամբուլատորիա, թե չես կրիակեն դժանոցում, իսկ
յես դժերից շատ եմ վախենում...

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Տեսա վարդապետին... Նիհարել ե նա ու նման է
Կատյուշային... Բաց շարունակ աշխատում ե... Իսկ չես...

ԼԻԶԱ.—Իսկ չես չգիտեիր, վոր դու այդքան ցանկություն ունես
նրա հետ տեսնվելու: Տես, Կոլյա, ես կարող եմ և խոսեցել:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Հիմար:

ԼԻԶԱ.—Հիմարն ինքդ ես:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Հիմա պատկել ելի մութ սենյակում և մտածում եզի,
շարունակ մտածում...

ԼԻԶԱ.—Կրկին սկսեց մղկտալ:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Աչքիս ցերեաց Կատյուշան... Կամաց, վրաքի թաթերի
վրա մտնեում ե ինձ... պարզեց ձեռքը... դրեց գլխիս...
իսկ ձեռքը տաք ե... տաք...

ԼԻԶԱ.—Հեռացիր, լսում ես, հեռացիր, Կոլյա:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Ձեռքը գլխիս դրեց չեմ հանկարծ լսում եմ—հարցնում
ե.—«գլուխդ ցավում ե, հալըրիկ...» (Սղաղակում ե) Ցա-
վում ե, ցավում ե, Կատյուշա...

ԼԻԶԱ.—(Սարսափահար փախչում ե դեպի դուռը) Կոլյա, չես խո-
կույն կգամ:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—(Վոսի ցատկելով) Կոլյա: Մի գնա:

ԼԻԶԱ.—Կոլյա, չես մի բռնեցով:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—(Քայլ անելով դեպի նա) Կոլյա... Վոչ մի տեղ չես
գնա... Ձեմ թողնի միլիցիա գնա:

ԼԻԶԱ.—Ինչեր ես ասում: Ինչու միլիցիա:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—(Մոտենում ե նրան լեզվ ուժով նսեցնում ե արտաքին)
Նստի՛ր և լսի՛ր... Ձեմ կարող չես այլևս դիմանալ: Ձե կա-
րելի այլևս դիմանալ: Ուղում եմ բաց անել ամեն ինչ...

ԼԻԶԱ.—(Բարձրացնում ե ձեռքը, կարծես պաշտպանվելով) Ինչ ես
ասում, ինչ ես ասում...

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Ձի կարելի սրտանել: Իմ ծոծրակը կարծես պոռուտա-
կով ծակված լինի: Ձե վոր չես ել մի ժամանակ մարդ
եյի... աշխատում եյի... աղնվաքար աշխատում եյի: Ձգում
եմ, յեթե հայտնեմ. թեթևություն կզգամ: Բոլորը կդատ-
մեմ: Ինչպես հարբեցողություն եմ արել, ինչպես կորցրել
եմ իմ բանվորական դիտակցությունը, ինչպես հալածել եմ
կտոն, ինչպես նրան... Կատյուշային... բոլորը կտեսնե:

ԼԻԶԱ.—Չտես, լսում ես: Չհամարձակվես այդ անել:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Քո մասին, Ֆեոդոր Ստեպանիչի մասն ել կհաստա-
տեմ:

ԼԻԶԱ.—Կոլյա:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Ի՞նչ հեղուկ: Վախեցա՞ր: Մոռացա՞ր ինչպես եյիք
ինձ խմացնում և սովորեցնում:

ԼԻԶԱ.—Սուա ե: Քեզ թվացել ե այդ:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Բոլորս ել պետք և խոսատվանենք: Դու չեյի, Ֆեո-
դորն ել, բոլորս: Հավատա, Լիզավետա, թեթևություն
կզգանք: Այ, հիմա վոր այդ մասին խոսեցի, ինձ թեթևա-
ցած եմ զգում արդեն:

ԼԻԶԱ.—(Սարսափից պապանձվելով) Դերագուշն միջոց, Կոլյա:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Թող... Այդպես ել հարկավոր ե: Միևնույն ե,
այլևս կլանք չկա... Ինձ նմանները, միևնույն ե, պիտի
կորչեն... Դնանք, Լիզավետա, միասին, ձեռք-ձեռքի և
ասենք:

ԼԻԶԱ.—Դնա մենակ:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Ձե վոր մենք սիրում ենք միմյանց:

ԼԻԶԱ.—Յես ու ցեղբայրս հանցավոր չենք: Ըսկի եսքան ել մե-
ղավոր չենք... Ինքդ ես հնարել: Մի՛րո մասին նույնպես հը-
նարել ես...

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Հանցավոր չեք: Հնարել եմ:

ԼԻԶԱ.—Քո մասին ինչքան ուզում ես,—դուրս տուր, իսկ մենք
վոչ մի դործ չունենք: Յեվ վերջապես մենք ի՞նչ կապ ու-
նենք: Ցեղբայրս դերեկտոր ե: Մեզ հարգում և պատիվ են
տալիս. մենակ դու չես այդպես փուչ:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Ի՞նչ: Այդ դու չես ինձ ասում: Ի՞նչ: Աչքերիս նա-
յիր:

ԼԻԶԱ.—Կնայեմ, ինչ կա վոր:

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Անամոթ են քո աչքերը: Կին չես դու, ալլ—ո՛ճ: Մա-
ռացել ես ինչպես եյիր չորս կողմս պտույտ-պտույտ ա-
նում... Վոչ մի սեր չկաք քեզ մեջ, ալլ միայն—ստորու-
նում...

ԼԻԶԱ.—Սուա ես ասում... բոլորը ստում ես...

ՆԻԿՈՒՆՅԱՆ.—Քո ցեղբայրը աղվեսի պես ատամներն եր ցցում և
պոչը պտույտ տալիս: Յեվ այսպես, և այնպես մոտիկ-մո-
տիկ անում ինձ... Թոք մեկ ելիք արել Կենդանի-կենդա-
տիկ անում ինձ... Յեվ շարունակ շնչում եյիք,
նի փթեցնում եյիք ինձ... Յեմ կարծես շնած լինեյի... Մի՛նեյ
շարունակ զրգոում... Յեմ կարծես պատերին եյի տալիս...
եր ինձ համար ամեն ինչ... Գլուխս պատերին եյի տալիս...
իսկ ձեզ հենց դա լի հարկավոր էր: Ցեղբայրդ ամբողջ

աշխատանքը, ամբողջ կամարանիսն քանդեց: Գողացած թղթերը ուսումնասիրեց, հետո ինքը գնաց Մոսկվա գեկուցման... Տեսեք, ինչ խելոքն էմ լին, ինչ պլաններ ունեմ լին էմ գլխում: Դրա համար ել նրան դերեկտոր նշանակեցին, իսկ Վարյաին քչեցին... Բոլորը պարզ է... բոլորը կպատմեն:

ՀԻՉԱ.— Պատմիր: Ձեն հավատա:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Կհավատան:

ՀԻՉԱ.— Դու լես մենակ մեղավոր բոլոր բաներում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Բոլորս ել լավ ենք:

ՀԻՉԱ.— Ստուժ իս:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Կտեսնենք... Ինչպես ասեցի, ախպես ել կպատմեն:

ՀԻՉԱ.— Ձեա ասի:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Կասեմ: Քեզ ել կխառնեմ, վորովհետեւ դու ամենից խորամանկ սրդունն ես այս գործում:

ՀԻՉԱ.— Վոչ լսել եմ, վոչ իմացել:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Թող մի փչիր: Մի ուրացիր, ավելի վատ կլինի:

ՀԻՉԱ.— Ձի լինի:

Ներս ե մտնում Վլասյեվը: Կանգ ե առնում յեվ ականջ դնում:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— Սպասեցեք ինչ որի գցեմ ձեզ:

ՀԻՉԱ.— Բոլորի պատասխանատուն մենակ դու լես:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— (Գողգոթայով) Ի՞նչ: Ի՞նչ ասեցիր: Յեա, Յեա մենակ: Բոլորս, բոլորս...

ՎԼԱՍՅԵՎ.— (Հսկա ուժով բռնեցի սեղանին խփելով) Ձենդ, շուն (Նիկոլայը կծկվում ե, քաշվում ե անկյուն) Անժամանակ եք խոսք բաց արել եղբ մասին... Սանձերը բաց եք թողել... (Առաջանում ե գեպի Նիկոլայը, ակնապիտակ նայելով նրան) Ձեն հանիր մենակ... (Լիզան հեծկլում ե) Բերան ես բացել թե չե, կխեղդեմ... (Լիզային) Դու լել լաֆս ես... Այլևս վորպեսզի ախպիսի բան չլինի: Հանգիստ նստեք... Հասկացա՞ք:

ՆԻԿՈԼԱՅ.— (Վառադաբար աղաղակում ե) Կասեմ... կասեմ... Ամեն ինչ կասեմ...

ՎԼԱՍՅԵՎ.— (Ցասկում ե դեպի Նիկոլայն յեվ փակում ե նրա բերանը) Կխեղդեմ, անդգամ: (Նիկոլայը խեղդված խախտում ե) Սոս... Սոս... Դե բովակտն ե... Դե հերիք... Լոբր: (Նիկոլայը սուս ե անում, Վլասյեվ բաց ե բողնում նրան յեվ տեցնելով,

մի կողմ մաքրելով քսիքներ) Այսպես լավ ե... (Խոսում ե հանգիստ ուրախ) Տրեստից հեռագիր ե ստացված: Այսոր-վազը կնշանակվեմ Մոսկվա... Վերջ կունենա այս անիճյալ քաղաքներ:

ՀԻՉԱ.— (Հիացմունքով) Մի՞թե... ախպեր ջան: Մի՞թե... Ձի կարող լինել... Ախ, շուտ, շուտ... (Մտնում ե Նիկոլային) Կույտ: Լսում ես: Քիչ մնաց նպասելու, Կոլյա:

Նիկոլայը նստած ե անտարբեր, գլուխը կախ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.— Այ թե ինչ որի արժանի յեղա: Ի՞նչ կասեք... Հիմի չեբորդ սմենան ստանդների առաջ կկազնի, իսկ լես մեզ համար հյուրասիրություն եմ պատրաստել... Շանպանսկի լենք խմելու, Նիկոլայ:

ՀԻՉԱ.— Կոլյա, լսում ես, շամպանսկի:

ՎԼԱՍՅԵՎ.— Բոլոր պատասխանատուները կգան ընթրիքի: Քեք կանենք: Կշտորհավորենք միմիանց: Կխմենք արտադրության ամրացման կենացը: (Խփում ե Նիկոլայի ուսին) Գլուխդ կախ մի գցիր, փեսա... Հա, դուստ, չե՞րք ե ձեր հարսանիքը:

ՀԻՉԱ.— Ձեմ հետաքրքրվում: Նա ինձ մեխանիկորեն դադարել ե սիրել:

ՎԼԱՍՅԵՎ.— (Միծաղում ե) Մի սրան տեսեք... Հենց եմ ե, հավատացի: Իմ բացակայությամբ մի քիչ իրար հետ կովել եք: Վոչինչ, կուղղենք... Այ թե ինչ, յերեխայք, այսոր շամպանսկուց առաջ կհայտարարեմ ձեր ամուսնության մասին... Մի տեսեք այս աղափնակներին, կասեմ... Յեվ յեկեք, թոնդպիրն հյուրեր, գոչենք.— գորկո:

ՀԻՉԱ.— (Ուղղում ե մագիստր յեվ վոսֆի ցասկում) Վոր այդպես ե, լես նոր սիրոց կզցեմ, ոյումիաներ կհանեմ... Մեր սենյակը շատ ե խառը... կեղտոտ ե... Կոլյա, շուտ... գործի...

ՎԼԱՍՅԵՎ.— Չարթենցիք: Կենդանացար: Այ, դա լես սիրում եմ... Ուրախ, յերեխայք: Մեր գործարանը շատ շուտ առաջ գնաց ե մենք կարող ենք մեր գործարանով, ե հույնիսկ մեղանով պարծենալ... Այդ առթիվ ֆրաս չի տա մի քիչ կոկորդ թրջել:

ՀԻՉԱ.— (Աւստանում ե. գործնական) Այս վազը անա այստեղ... Բարձր Այստեղ... Յեղբայր, իսկ յերիտասարդ ինժեները գալու յե:

ՎԼԱՍՅԵՎ.— Ոհո: Իսկ քեզ ինչ: Հաբան վաղել չի ոտար տղա-մարդկանցով հետաքրքրվի:

ՀԻՉԱ.— Նա սարսափելի հետաքրքիր ե: Ենպիսի ֆատոնով մաս-

նազեւտ եւ վոր... Սնվ բեղեր, ունքերը կամար, ուղղակի պատ-
կեր: Կոլլա, մաքրիր: Դե շուտ, ինչ ես նստեր:

ՆԻԿՈԼԱՅ.—(Բարձրացնելով բքացած գլուխը) Հ՞ը:

ԼԻԶԱ.—Սենյակը մաքրիր... Հպարտացել ես: Փնչացնելու բան չկա:

Նիկոլայը մեքենայորեն վերցնում ե հատակի խո-
զանակը յեվ, նույնպես մեքենայորեն, սկսում ե
մաքրել հատակը:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Բայելով սենյակում) Բոլորը պատրաստ ե: Բոլորը
հավաքված ես: Բոլորը զինված: Ամբողջ գործարանը վոտքի
լի: Յերկու որկեստր... Հրավառություն... (Յնդում ե ինչ
վոր մի յերգ):

ԼԻԶԱ.—(Յնդելով Նիկոլային) Բոռացել ես: Տես, ինչպես ես մաք-
րում... Իսկ ինքը... ինքը... Մաքրու խալտառակ ե անելու...
Մի լավ մակի տվեք սրան, հետո ասեք... Բոլորը խմելու լի
ափել, նույնիսկ հազնելու բան չունի... Դե յես քեզ եղպես
ինչպէս ցույց տամ մարդկանց:

Նիկոլայը խորատուզված, առանց լսելու, առանց
շրջապատը տեսնելու, մաքրում ե հատակը:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Թող իմ մոխրադուլն բլուզը հագնի: Միայն տես,
կոնսերվ չկաթացնի վրան:

Լիզան սեղանի վրա մաքուր սփռոց ե փռում:
Ներս ե գալիս Միլնիկովը:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Կարելի՞ չի ձեզ մոտ: Բարե ձեզ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ա... Յեզոր Սերգեյիչին հարգանքներ:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Ոխ-ոխ-ոխ... Շուենչա կտրվում ե... Ինչ յերեկո չի,
Յեռոր Ստեպանովիչ: Պատմական յերեկո չի:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Նշանավոր յերեկո չի, ինչ ասել կուզի:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Տես, խոստովանում եմ, հուշս չունեցի ձեզ տանը
գտնել: Մտածում եյի, վոր դուք կլինեք բոլորի հետ, շարքի
հետ: Ինքս գնալ չեմ կարող... չեմ հասնի... Ուզում եյի Յե-
լիզավետա Ստեպանովնայից թուլլալություն խնդրել լուսա-
մուտից զխտելու:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ինչ կարիք կա գնալու: Ռ՛ւր գնար, Յեզոր Սերգե-
յիչ: Վոչ մի կարիք չկա գնալու: Տես շերթեր կընդունեմ
այստեղից... Ահա տեսեք, ամբողջը յերեւում ե, ինչպես ափ-
սելում:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Այն, Բակը լավ ե լուսավորված... Հրավառությունը
ե դարդարանքները շատ հաջող են:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Դործարանի դարպասի վրա սեփական ձեռքով գրել
եմ.—«Յերբորդ սմենային—բարի գալուստ»: Վճնց ե, հ՞ը:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Ոխ-ոխ-ոխ... ուրախալի չե... և թեթեւացած ե զգում
մարդ իրեն... Սարը անցանք:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Անցանք, ես ել ինչ սար:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Բաց ե այնպես կասեմ, վոր Վարվարա Իվանովնան
նշանավոր կին ե... Հազվագլուխ մարդ ե... Իսկական: Առանց
նրա մենք դործը գլուխ չեյինք բերի: Ձե՞ վոր նա մեզ աշ-
խատանքի քաշեց: Նրա սիրտն ել մտքուր ե... Միտքն ել
պայծառ...

Նիկոլայը ուժգին շարժում ե անում, կարծես
կամենալով մի բան ասել:

ԼԻԶԱ.—Մաքրիր, մաքրիր, Կոլլա:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Վոչինչ, գործնական կին ե:

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Վոչ-վոչ, դա քիչ ե (Հուզվում ե յեվ ծանր զնում)
Ոխ-ոխ-ոխ: Բիչ ե դա ասում եմ: (Հանդիսավոր բարձրացնում
ե ձեռքը) Սպանված, աճյունից արթնացավ... Վերավորված,
վշտից տրորված—կինը վոտքի յելավ ե աշխատանքը տա-
րավ մինչև վերջ... Ինչ ճանապարհ... Ինչ ծանր ե սքանչել
ճանապարհ... Ահա նա, կինը, այսորվա կինը, խելացի կինը:
Մայր, ամուսին ե հասարակական գործիչ—հերոսուհի:

Կրկին սուր սիգնալ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Յերկրորդ ազդանշանը... Շարք են կանգնում ե շու-
տով կշարժվին:

Մտնում ե շնչակտուր Վարվարան: Նա կարմիր
գլխանոցով ե, արտհագուստով: Հուզված ե, ուրախ
ժպտում ե:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ահա ե յես: Ձեյլք սպասում: Բարե ձեզ:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Բարե, Վարվարա:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յերբորդ սմենային եմ շպաղում: Մինչև վերջին բո-
պեն պատրաստվում եյինք, դարդարում, սարքում... Վազ
ավեցի տուն լվացվելու, մազերս սանրելու... Իսկ այդ ժամա-
նակ հնչում ե շշակը...

ՄԻԼՆԻԿՈՎ.—Այժմ ռ՛ւր եք գնում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ինչպէս թե ուր: Ստանկի մոտ... Տես յերբորդ սմե-

նայումն եմ, Յեզոր Սերգեյիչ: Բավական է ինչքան թղթեր շուռ ու մուռ տվինք, ժամանակ է նախկին աշխատանքին անցնելու:

Միլնիկով.—Ահա թե ինչ: Ստանուկի մոտ... Իսկ չես չեյի իմանում:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Գլխի չեք ընկել, Յեզոր Սերգեյիչ:

Միլնիկով.—(Ձեռները տարածելով) Խոսք չեմ գտնում ասելու: Ուղղակի, գիտեք, զարմանալի յե:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Դատարկ բան է: Յես, իսկապես ասած, մի բողբոջով մտա: Կարծում եյի. դու, Յեզոր Ստեպանիչ, շարքի հետ կլինես: Ուզում եյի... (Ընդհատում է յեվ լուռ):

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Ծիծաղում է) Հա-հա... Յես, ինչպես չերևում է, բոլորին զարմացրել եմ, վոր այստեղ եմ գլխավորում սմենային... Ինչեյիք ուզում դու:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յես ուզում եյի... Դե, միենույն է, թագցնելու հարկ չկա: Այսոր բոլորի համար տոն է, առանձնահատուկ տոն է: Ինձ ցավ եր պատճառում, վոր յես Լիզայի և Նիկոլայի հետ կարծես խռով լինենք: Լավ չի: Մարդ ուզում է, վոր այսպիսի որ ամեն ինչ նոր տեսակի լինի: Յեվ գործարանը, և ամեն մեկի կյանքը... և ամեն ինչ: Ուստի ահա չեկել եմ շնորհավորելու և հաշտվելու:

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Այ, դա լավ է... Այդ ուղիղ ես անում, Վարվարա... Յեթե վիրավորել եք միմիանց, հաշտվելը հանցանք չե:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Ծիծաղելով) Կարծես առաջվա դատիկի կերակրին լինի... (Մոտենում է Լիզային) Բարե Լիզա: Թողնենք հիմարու-թյունները: Ավելի կարևոր գործեր կան:

Լիզա.—(Կոտրվելով) Յես ամենևին քեզանից վիրավորված չեմ: (Ձեռք է տալիս):

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Այ, այդպես...

Լիզա.—Ափսոս դու ամենայնում ես: Մենք ընթերիքին կոնսերվներ և շամպանսկի ունենք:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Յես չեմ խմում, իսկ հյուր, մի ուրիշ անգամ մի կերպ ժամանակ կգտնեմ գալու: Դե, Նիկոլայ, տոնդ շնորհավոր... Ձեռքդ, ընկեր:

Լուռթյուն... Նիկոլայը կողքի, առանց նայելու Վարվարային, առաջանում է դեպի նա, անկենդան ծեռքը առաջ պարզած: Հանկարծ սահում է դեպի նրա վտարերը, գրկում ծնկները: Դուռն մեջ յերեվում է Ակուլինան:

ՆիկոլԱՅ.—(Հեծում է) Յես, չես թղթերը գողացա: Յես թալանեցի:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Յեռ-յեռ գնալով) Դե... Ի՞նչ ասացիր... Նիկոլայ...

Լիզան հեղում է: Միլնիկովը վտարի յե կանգնում: Վլասյեվը խուլ հեծում է: Վարվարան յերկու բայլ ընկրկում է Նիկոլայից ու ծանր ընկնում աթոռին: Շլակ, Վեր է սլանում է հրթիռը: Հեղում ողկեստորը հնչեցնում է Բուդյոննու մարշը: Բակում փողփողում են բենզալյան կրակները:

Միլնիկով.—(Արագ-արագ շնչելով) Ոխ-ոխ... Ահա... Այդպես ուրեմն...

ԱկուլինԱ.—Վարյա, հանգստացիր...

Ներս է վազում Մաշան:

ՄԱՇԱ.—Յերբոդդն է գալիս: Յերբոդդ է գալիս:

Շտապ մտնում է կրյուկովը:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—Ահա թե վորտեղ եք դուք: Յեզոր Ստեպանիչ, չես հո չեմ կարող մենակ կտոր-կտոր լինել... Սխալ է դա: Ինչ ես նստել այստեղ: Վա՛յ մի գիսցիպլինա: Գնանք:

ՆիկոլԱՅ.—(Բարձրացնելով գլուխը) Յես եմ թալանել... Յես... իսկ նրանք... Լիզան յեվ չեղբայրը... մենք միասին...

Լիզա.—(Վրա պրծնելով դեպի նա) Կոլլա, մի մատնիր, Կոլլա...

ՆիկոլԱՅ.—Լսեցեք բոլորդ: Նրանք լինձ գրդում եյին... Նրանք ողիով հարբեցնում եյին ինձ... Վլասեվ ուզում եր դիրեկտոր դառնալ, դրա համար ել թղթերը գողացավ...

Լիզա.—Սոստ է ասում, սոստ է ասում: Մի հավատացեք նրան: Նա մենակ է արել: Նա խելագար է: Յես մեղավոր չեմ...

ՆիկոլԱՅ.—(Բռնեցի քափահալով) Ստանձ ես: Դե չեմ, նա չեմ... բոլորս... բոլորս...

ՎԼԱՍՅԵՎ.—Ի՞նչ. դու: Ինչպես ես համարձակվում: Ինձ վրա յես գցում, սրիկա... Հարկադրեցեք լուր այդ թափառաշրջիկին: Նա տաքության մեջ է: Չառանցում է այդ բոլորը:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—(Սպառնական բղավում է) Յեզոր Ստեպանիչ:

Վլասյեվը սուս է անում: Տիրում է լուռթյուն:

Միլնիկով.—Այժմ ամեն ինչ պարզ է... Ամեն ինչ...

ԱկուլինԱ.—(Մտաբեկ) Ինչ արեցիք, ավագանիներ, ինչ արեցիք...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—(Վլասյեվին) Ժխտում ես: (Լուռթյուն) Դե...

ՎԼԱՍՅԵՎ.—(Մոռալ) Այդպես է:

ՄԻՆԻԿՈՎ.—Ի՞նչ ստորութիւն...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Թույլ ձայնով) Ինչ բան է սա... Ինչպէս թե... Ինչպէս կարող եր նա... Կատյուշան ել հետս չե:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—Հանգստացիր, Վարյա, հանգստացիր:

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—(Վալայելին) Եյ, դուք, գնացե՛ք մյուս սենյակը և սպասեցե՛ք մինչև ամենան անցնի: Դավ չի այսպիսի բողբոջին ձեզ ցուց տալ ժողովրդին... (Նիկոլային) Դու չե: Դե շուտ:

Նիկոլայը լուսնոտի նման, դուրս ե գնում: Ներս ե ընկնում Վասյան, աշխույժ, վոգեվորութիւնից մոլեգնած:

ՎԱՍՅԱ.—Ընկերներ, յերրորդ ամենան մոտենում ե: Դիմալորել, ընկերներ: Վողջուհու:

Դղրդում ե յերաժշտութիւնը: Ողում թռչում են գլխարկներ: Ներս ե վազում Կատյան:

ԿԱՅՅԱ.—Մայրիկ, այստեղ ես: Գնա՛ք, մայրիկ: Պիտեւորները ուղեկցում են ամենան:

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Մոտենում ե լուսամուտին) Գալիս են... Գալիս են... Յերրորդն ե գալիս... Ի՛մը: Ի՛մ ամենան ե գալիս...

ԿՐՅՈՒԿՈՎ.—(Դուռում ե) Յերրորդ ամենային ուռած... Մեր հարվածայինին—ուռած...

ՎԱՐՎԱՐԱ.—Ընկերներ, գալիս եմ, ընկերներ:

Բարձր բացականչուհներ.—

ԳՐԵՔՆԵՎԱՅԻՆ ՈՒՌԱՆ

ՎԱՐՎԱՐԱ.—(Պոկում ե գլխից գլխակապը յեւ ծածանում) Ընկերներ, կեցցե յոթ ժամը: (Դուռս ե վազում):

Հնչում ե «Ինտերնացիոնալ»: Վարվարան առույգ բայերով գնում ե ամենայի հետ: Գնում են բոլորը, բացի Միլիկովից լեւ Ակուլինայից:

ԱԿՈՒԼԻՆԱ.—(Նայում ե, վոսկրացած մասը պարզելով) Ահա նա... Ահա նա, Յեզոր Սերգեյիչ, մեր Վարյան... Գնում ե... Միջողում ե...

Վ Ա Ր Ա Գ Ո Ւ Յ Ր

Վ Ե Ր Զ

ԳԻՆԸ 50 ԿՈՊ (4¹/₂ ռ.)

Ю. БОЛОТОВ
ТРЕТЬЯ СМЕНА
Пьеса

Гасиздат ССР Армении
Эривань—1931